

شاعري جو سجدو

1

شاعريءَ جو سجدو

فطرت، حسن ۽ زندگيءَ جي نفاستن بابت روح کي تراوت

بخشيندڙ تصوير ڪشيون

شيخ اياز

سهڙيندڙ

نور احمد ميمڻ

ڪمپوزنگ

مير آفتاب احمد ٽالپر

پروف ريڊنگ:

شاهنواز سومرو

اي خدا!
تون مون کي ايتري مهلت ڏيندين
ته منهنجي شاعري توکي
هڪ سجدو ڪري وٺي.
”اياز“

شاعري جو سجدو

علم ۽ دانائي

آفاقي انساني ورثو آهي. اهو دنيا جي سڀني
ماڻهن تائين پهچڻ گهرجي ۽ خاص ڪري
پنهنجي عزيزن، دوستن ۽ واقفڪارن کي ان ورثي
کان آگاهه نه ڪرڻ قومي ۽ اخلاقي جرم آهي.
انساني پلاهيءَ جو پيغام ٻين تائين نه رسائڻ خدا
جي نافرمانِي به آهي.

شاعري جو سجدو

يارب!

تنهنجو نانءُ

جئن ڪو ٿڌو ٿانءُ جو پيتي پياس ٻجهي وڃي!

تنهنجو نانءُ

جئن ڪو هير جو جهوتو لڳي ته اڪيون ننڊاڪڙيون ٿي وڃن!

***

يارب!

منهنجي هر پيار ۾ پنهنجي شفقت کي شريڪ ڪر

جيئن مان انسان کي تنهنجو پرتو سمجهي هن جو قدر ڪيان هن جو ناجائز

فائدو نه وٺان!

***

يارب!

منهنجي دشمن تي به رحم ڪر! هن کي به ڪنهن عذاب ۾ ڪنهن آزمائش

۾ نه وجهه! تون ته رحيم آهين، مان ڪير جو تنهنجي فطرت ۾ گهارا وجهان؟

مان ڪير جو چوان ته تون ڪنهن لاءِ قهر جو سيلاب ٿي.

يارب!

مون کي پنهنجي اخلاق جي خيرات ڏي! مون مان سڀ مديون نهوڙي ڇڏ ۽ مون

۾ هر ڪنهن لاءِ خير جي خواهش پيدا ڪر! تون هر ڪنهن تي پنهنجيءَ مهر ۽

ميا جي برسات ٿي! نه فقط مون تي ٻاجهه ڪر منهنجي بدخواه تي به ٻاجهه

ڪر ۽ هن ۾ نيڪ نيتون ائين ايار جيئن ٿوهر ۾ ڳاڙها گل ڦٽي پوندا آهن ۽

وارياسو لهلهائيندو آهي!

***

شاعري جو سجدو

يارب!

مون کي سگه ڏي ته باقي عمر تنهنجا گيت ڳايان، عارضي ۽ فاني دنيا کي پنهنجي ڌيان تان هٽايان ۽ پنهنجي روح جي موسيقيءَ کي تو ۾ ائين سمايان جيئن ندي پاڻ کي سمند ۾ سمائيندي آهي. اها منهنجي آخري دعا آهي، اها دعا قبول فرمائ.

***

يارب!

منهنجي ذات ڏينپوءِ وانگر نه بڻاءِ! ان کي پوپٽ جا پر ڏي ۽ رنگ ۽ خوشبو جو شيدائي ڪر!

يارب!

مون کي دارا ۽ سڪندر جو قد و قامت نه گهرجي! مون کي حافظ جو ترنم ۽ خيام جي سرمستي عطا ڪر! مون کي شمس تبريز ۽ روميءَ واري حيرت ڏي ۽ ان ۾ قلندري شان پيدا ڪر! مان پاڻ سان حقارت به نه ڪيان ۽ پاڻ کي حقير به نه سمجهان!

يارب!

هر ڪنهن کي عزت به تون ٿو ڏين ۽ ذلت به تون ٿو ڏين! مون ۾ اها صلاحيت پيدا ڪر ته عزت ڏسي نه اڳامان ۽ ذلت ڏسي دل شڪستو نه ٿيان.

يارب!

تنهنجي ساٿ کان سواءِ دنيا جو هر ساٿ عارضي آهي. مون کي ايتري سگه ڏي ته جڏهن مان تنهنجي پٺيان اچان ته منهنجا پير نه ٽڪجن!

يارب!

شاعري جو سجدو

منهنجي تقدير تنهنجي غيب جو حصو آهي. مان ڪير جو ان جي قبل از وقت
پيش گوئي ڪري سگهان! منهنجي واڳ تنهنجي وس آهي. مان ڪير جو پاڻ
وهيڻو ٿيان!

يارب!

منهنجي زندگي ۽ موت به تون آهين، حال ۽ مستقبل به تون آهين، مون تان
پنهنجو هٿ نه هٽاء! اهو پوئين گهڙي تائين وڻ تي سانوڻ جي ڪڪر وانگر رهي
۽ ان جي رم جهم ۾ رتيءَ پر ڪمي نه اچي!

***

يارب!

منهنجيءَ شاعري کي پيريءَ جي لهس نه اچي. اها سدا گلاب وانگر شگفته رهي ۽
جڏهن تون ان کي پتئين تڏهن منهنجيءَ ذات ۾ تنهنجي ذات جي خوشبو ملي.

يارب!

منهنجي ساري ديس کي ساڃاهه ڏي ته تنهنجي واکاڻ تي ڇاڪاڻ جهڙو سوال نه
پڇن.

هن ديس جو ڪوئي اوهي پيهي نه آهي، ڪوئي ڌڻي سائين نه آهي، تون ئي ان
جو واهرو ٿي ان کي وات سُجهاء ۽ ان جي راه مان سڀ روڙا هٽائي ڇڏ!
تنهنجي راه ۾ اگها به سگها آهن، جدا به جاکوڙي آهن، انهن کي زندگي جي
پلصراط تان ڇيڇ کان وٺي پار پهچاء!

تون ئي اپائڻهار آهين، تون ئي پائڻهار آهين، تون ئي ولهم ۾ اهو الاؤ آهين، جنهن تي
هٿ پير سيڪي، وانهڙو وڌن ٿا.

اسان کي اسان جي وات سُجهاء، اسان لاءِ ايتريون مشعلون ٿيءَ جو تارن ڀريو
آڪاس ڌرتيءَ سان ريس ڪري.

***

يارب!

شاعري جو سجدو

مون کي وڻ وڻ جي پن پن چيو ته تون ئي آهين ۽ هنن تو سان ڳالهايو آهي پر
مون هنن کي نه ٻڌو.

يا رب!

هو آسمان، جو ڪنهن گهاتي وڻ وانگر آهي، جنهن ۾ ستارا پاڻ ائين ڦڙڦڙائي رهيا
آهن، جيئن تيز هوا ۾ پن ڦڙڪندا آهن، تنهن مونکي چيو ته تون نه رڳو مٿي پر
هيٺ ڌرتيء تي به آهين، پر مون هن کي لنوائِي ڇڏيو.

يا رب!

تون جو سڀ جو رازق آهين، مون تو کي هد هد ۽ ڪاٺ ڪٺي جي چهنب ۾
ڏٺو.

مون نه رڳو توکي ڪويل جي ڪوڪ ۾ ٻڌو پر هر پڪيءَ جي چَهِ چَهِ ۾ تون
مون کي سڏي رهيو هئين! پر مون ڪنن ۾ آڱريون وجهي ڇڏيون. تو ئي ته مون
کي چيو ته مان ئي هن جو واحد تماشائي آهيان، آءُ هن مَور سان هم رقص ٿيءَ! پر
منهنجا پير اڳتي نه وڌيا.

۽ جڏهن بادل اوڙڪون ڪري وسيا، تڏهن به مون نه ڄاتو ته اها تنهنجي رحم
جي بارش آهي ۽ هوا ۾ ٻوٽا نمي تو کي سجدو ڪري رهيا آهن.
يا رب!

مون کي پنهنجيءَ ناداني جو اعتراف آهي ۽ ان تي ندامت به آهي.
مون کي معافي ڏي!

***

يا رب العالمين!

هر انسان تنهنجو پاڇو آهي،

مان ڪير جو هن جي گناهه ۽ ثواب تي پڪڙ پڇاڙ ڪيان! تون ئي ازلي محتسب
آهين ۽ تنهنجي احتساب کان ڪير آجو آهي؟ تون اهو ڪئين ٿو ڪرين،

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ڪنهن وقت ٿو ڪرين، ڪنهن جي بدران ڪنهن سان ٿو ڪرين، ان جو علم
تو ڪي ئي آهي.

***

يا رب!

مون کي اها ڏاهپ ڏي ته مان تنهنجي اٿاهه پٺي ۾ ائين ملي وڃان جو منهنجي
پنهنجي وهڪري جو وجود نه رهي.
پلي ڪوئي منهنجي وات ڄاڻي يا نه ڄاڻي، منهنجو پنڌ ڏسي نه ڏسي ۽ منهنجي
ٿڪ کي سمجهي يا نه سمجهي!
مون کي پنهنجي بيڪران وسعت ۾ سماءُ جيئن لهرون منهنجن پيرن کي زور ڏين
ته مون کي تو ۾ مٺي ننڊ اچي وڃي!

***

يا رب!

مان ٻولي تي ڪيڏي به مهارت حاصل ڪيان، ڪيڏا به ان جا چار اُٿان، تنهنجو
تصور انهن ۾ ڦاسي نه ٿو سگهي ۽ انهن مان پاڻي وانگر ترڪي ٿو وڃي!

***

يا رب!

جتي غور ۽ فڪر جي رسائي نه آهي
جتي رازي ۽ ابن رُشد پهچي نه ٿو سگهي،
جتي جبريل جا پر جلي وڃن ٿا،
۽ رومي ۽ اقبال سر بسجود آهن،
۽ شاعري عاجزيءَ کان وڌيڪ نه آهي،
اتي تنهنجو آستان آهي.

***

يا رب!
تو ته چيو آهي ته مان توکي شهه رڳ کان وڌيڪ قريب آهيان،
ڪٿي تون مون ۾ ته نه آهين!
مان پاڻ کي ساري ڪائنات کان گهٽ سونجهيو آهي،
نه وري ان تي ڪنهن تسلي بخش تحقيق ڪئي آهي،
۽ نه مون ڀٽائي وانگر
پاڻ ۾ پيهي ڏنو آهي.

***

يا رب!
مون کي توفيق عطا ڪر
ته دل جي ڪعبي تان غلاف لاهي،
تو کي ڏسان،
هر گل بخمل ۾ توکي ڇهي سگهان،
۽ هر ستاري ۾ توکي اکيون چنپي ڏسي سگهان!

***

يا رب!
مونکي اهو شعور بخش ته خود شناسي خدا شناسيءَ جو ٻيو نانءُ آهي.

يارب!

تنهنجي حد جي حد ۽ حساب جو حساب نه آهي.

مان ڪير جو تنهنجي زمان و مڪان کي سمجهي سگهان؟

ها، تون منهنجي دل ۾ مقيد آهين، مان تنهنجو اهو پرندو آهيان جنهن جا پر

ڪائتاون پنتي ڇڏي وڃن ٿا.

منهنجي دل ۾ ڪيئن آئين ۽ ان مان ٻولڻيون ڇو ٿو ٻولين، اهو منهنجي سمجهه

کان بعيد آهي.

يارب!

اها انجيل جي چوڻي ته علم جو وڻ ۽ زندگي جو وڻ هڪ ٻئي جي ڀر سان نه

اڀرندا آهن، ڪيتري نه صحيح آهي.

پلي ته فلسفو منهنجي يقين کي سمجهي نه سگهي، مون لاءِ تو ۾ اعتبار لاءِ درياھ

جو پاڇو ڪافي آهي.

بسنت جي هوا ۾ ٿاريءَ تي رابيل جو گل ڪافي آهي ۽ ڪافي آهي اها خوشبوءِ

جنهن ڦهلجي ساري ڦلواڙيءَ کي واسي ڇڏيو آهي.

يارب!

تنهنجي تشريح ۽ توضيح اتي ڪتي وڃي ٿي جتي ٻوليءَ جا لفظ ڪٿي وڃن ٿا، توکي

ته انسان پنهنجي اندر ۾ جهاتي پائي محسوس ڪري سگهي ٿو، تون ٻوليءَ کان

بعيد آهين، عقل کان بعيد آهين، منطق ۽ فلسفي کان بعيد آهين.

***

يارب!

مون کي انهيءَ عام آدمي جو سرسبز سينو عطا ڪر جو دليل بازي کان دور آهي، جو تنهنجي هٿ کي پيءُ جي پاڇهاري هٿ وانگر سمجهي ٿو، پاڻ کي تنهنجيءَ پناهه ۾ ڏئي، پاڻ کي هر آفت کان محفوظ ڀانئي ٿو.

***

يارب!

مونکي اهڙو يقين ڪامل ڏي، جو ڪنهن چو ۽ ڪنهن چاڪاڻ کان سواءِ، تو اڳيان سر بسجود ٿئي.

***

يارب!

جي تون نه آهين ته هن زندگي کي ڪهڙي معنيٰ آهي؟
چاهيءَ زندگي فقط خورد و نوش آهي؟ فقط لباس آهي. جو زيب تن آهي؟ فقط
ستراسي سال جي حياتي آهي جا خواب وانگر گذري وڃي ٿي ۽ پوءِ خاڪ خاڪ
ڏانهن موٽي ٿي ۽ ٻيو ڪجهه به نه ٿو رهي؟

***

يارب!

ائين ڪئين ٿو ٿي سگهي؟
جي اها ڳالهه صحيح آهي ته خودڪشي لاءِ جواز ڪيئن نه آهي؟
جي اڳيان يا پوءِ خاڪ خاڪ سان ملڻي آهي. ته اينگهه ڇا لاءِ؟

***

يارب!

تون، ڪيئن آهين، ڪٿي آهين، ڪهڙيءَ ريت حاصل ٿي سگهين ٿو، اهو منهنجي سمجهه کان بعيد آهي، مان ول هجان ها يا وڻ هجان ها، يا پرندو هجان ها ته توسان منهنجي گفتگو ٿي سگهي ها، مان ته انسان آهيان ۽ منهنجي زبان اڳيان حد فاصل آهي. اها توسان هم ڪلام ٿي نه ٿي سگهي.

***

يارب!

منهنجي زبان ته عاجز آهي، منهنجي دل کي پاڻ تائين رسائي ڏي!

***

يارب!

هر انسان ۾ پوري انسان ذات آهي، جڏهن به هن کان گناهه سرزد ٿئي ٿو تڏهن اهو پوريءَ انسان ذات کي متاثر ڪري ٿو، پر ڇا تو اها ڄاڻ ڪنهن کي ڏني آهي؟

***

يارب!

تون ڪنهن به انسان کي منهنجي ڪري سزا نه ڏي!
مونکي اها قوت عطا ڪر ته مان پنهنجي همسائي سان پاڻ وانگر پيار ڪيان!

***

يارب!

منهنجي پيار کي آفاقي بنا!

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

جيئن مان هر انسان کي پنهنجو ڀاءُ سمجهان!
منهنجي خون ۾ قابيل جي عنصر کي ختم ڪر!
مون کي پنهنجو رحم وديعت ڪر!
پنهنجي اخلاق جي بيڪ ڏي!

***

يارب!

تون حد ۽ حساب کان سواءِ پيار آهين ۽ اها ڏاهپ آهين جنهن جو ڪاٿو
ڪونهي، مون ساري زندگي تولا ۽ اڃ سانڍي ۽ عمر مونکي ڪنهن هرڻ وانگر رڃ
۾ رلايو.

اڃ مان تنهنجي ڪناري تي پهتو آهيان. تون جو رحمت جي درياءُ وانگر
ڇوليون هڻي رهيو آهين، مون تو مان چڪي چڪي آهي ته منهنجي ساري عمر
جي اڃ لهي وئي آهي.

***

يارب!

مونکي معافي ڏي!

مون ڪيتري عمر ضايع ڪئي آهي!

مان حُسن فانيءَ جو تمنائي رهيو آهيان.

۽ تماشائي به رهيو آهيان.

توڙي مون شفق ۾ پرندا ڏنا آهن جي توڏانهن دور دور اڏامن ٿا!

مون عارضي حقيقت کي حق سمجهيو آهي ۽ ان لاءِ پت ڪوهه ڪئي آهي ۽

اهو نه ڄاتو آهي ته هي عمر گذارڻ سراسر سراب آهي.

۽ ان ۾ اطمينان جي تلاش عبث آهي، ان جو انت پيري آهي، بيماري آهي،

موت آهي، يا جڏهن سڀ بلائون کڻي وڃن ٿيون تڏهن غالب وارو مرگ ناگهاني

آهي.

***

يا رب!
هي پوپت جو گل، گل تي ويهي رمندو ٿو رهي،
فقط واس جو شيدائي ته آهي!
خوشبو سڀ ڪجهه آهي، گلاب جون پتيون ته ٿڙي پڪڙي وڃن ٿيون!

***

يا رب!
منهنجي عشق کي سدا گلاب وانگر بنا!
انسان سان عارضي محبت تي پنهنجي ابدي محبت جو ڀر ٿو وجهه!
۽ پاڻي ۾ چنڊ کي چٽو ته ڪنهن به چولي سان گهڻو پيار نه ڪري ڇو ته
چوليون ته وينديون رهنديون آهن ۽ ڪنهن لاءِ ترنديون نه آهن.

***

يا رب!
مون کي انسان جو عشق ڏين ته به ائين ڏي جيئن هن ۾ توکي ڏسان!

***

يا رب!
تون پيار جو آڀسار آهين، تو وٽان ڪوبه اڃايو ۽ اداس نه موٽيو آهي.
تون اهو ئي ته آهين جو منهنجي خون ۾ پيار ٿي ڊوڙي رهيو آهي. منهنجي رڳ
رڳ تنهنجي ساڪ ڏئي رهي آهي.

***

يا رب!

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

15

تون پيار کان سواءِ ڪجهه ٿي نه ٿو سگهين!
فطرت جو سارو قهر ۽ آفتون نظر جو فريب آهن. تنهنجي مصلحت تائين رسائي
ناممڪن آهي ۽ ظاهري برائيءَ ۾ چڱائي جو احساس به ڪيترو نه مشڪل
آهي!

***

يارب!
تنهنجي تاجي پيٽي ۾ هر تند ڪٿي ۽ ڪنهن جاءِ تي آهي، اهو ڪير ٿو
سمجهي سگهي!
يارب!
هي فطرت، جا سراپا تنهنجو مظهر آهي، ڪڏهن رندا ڇو ٿي روڙي، اهو مان
ڪيئن چوان.

***

يارب!
مونکي تنهنجي وجود ۾ اعتبار ڪرڻ جي لاءِ ڪنهن ثابتي جي ضرورت نه آهي،
جيئن ماڪيءَ جي مک کي اها ثابتي نه گهرجي ته ماڪي مٺي آهي يا جيئن اهو
ثابت ڪرڻ اجايو آهي ته پاڻيءَ ۾ آلاڻ آهي.

***

يارب!
مون کي پنهنجي آغوش ۾ رک!
مون تان دست شفقت نه هٽاءِ
۽ پنهنجي موجودگيءَ جي احساس کان سوا
ٻيا احساس منهنجي ويجهو اچڻ نه ڏي!

***

يا رب!
تون گناهه خلقي مون کي آزمائش ۾ وجهين ٿو ۽ پاڻ ئي ان آزمائش مان هٿ
ڏئي ڪڍين ٿو.

***

يا رب!
هيءَ دنيا اونهيءَ ڪڏ وانگر آهي.
۽ مان ساري زندگي اڪيون پوئي گهميو آهيان ۽ ان ۾ ڪريو آهيان. تو بار بار مون
کي ڪڏ جي تري مان چڪي ڪڍيو آهي ۽ منهنجي مٿي تي پنهنجو پاڇهارو هٿ
رکيو آهي.

***

يا رب!
مونکي اها ساڃاهه ڏي ته منهنجي پيڙا اجائي نه ويئي آهي ۽ ان ساري سونهن ۾
سمائجي وئي آهي، جا تون آهين.

***

يا رب!
اڃا اسر وڃي پڪي اٿن مس ٿا
۽ پنهنجن اکيرن مان ڪنڀ ڪئن ٿا،
ته تون انهن کي رزق رسائين ٿو
تو ماڪيءَ جي مک لاءِ ڪيڏا نه وڻ ٻوٽا بنايا آهن
۽ توکي هر ڪٺليءَ ۾ هر ننڍي کان ننڍي جيت لاءِ اون آهي
۽ ٻرن ۾ اڳي ئي تو انهن جي بک لاءِ بندوبست ڪيو آهي
يا رب!
تون انسان مان حرص و هوس مٽاءِ!

شاعري جو سجدو
www.voiceofsindh.net
هن کي هدايت ڪر ته هو جيڪي پنهنجي لاءِ چاهي ٿو، اهو ٻئي جي لاءِ به
چاهي!

***

يارب!
تون رزاق آهين ۽ تو هر ڪنهن جي رزق جو ذمو کنيو آهي، پنهنجو اخلاق انسان
کي وديعت ڪر ته جيئن هو رزق حلال کائي ۽ ان کي پنهنجي همسائي سان
ورهائي!

***

يارب!
جي هر انسان پنهنجي همسائي جو خيال رکي ۽ همسايو پنهنجي همسائي جو
خيال رکي ۽ ائين انتها ڌرتيءَ جي آخري انسان تي ٿئي ته هي ڌرتي اهو بهشت ٿي
پوي جنهن جو تقوىٰ جي عيوض تو وعدو ڪيو آهي.

***

يارب!
ائين چو آهي ته منهنجو نفس اماره مون کي ڀٽڪائيندو رهيو آهي پر پوءِ به مان
تو کان غافل نه رهيو آهيان!
مون جڏهن به چنڊ کي درياھ ۾ جهلڪندي ڏٺو آهي ته هن روان دوان
ڪائنات ۾ مون کي تنهنجي ياد آڻي آهي!

***

يارب!
تنهنجي اٿاهه ساگر مان آءُ هڪ چولي ئي آهيان.

شاعري جو سجدو www.voiceofsindh.net

منهنجو وجود به قائم رک ۽ مون کي اها ساڃاهه به ڏي ته مان تو کان ڌار نه
آهيان .

***

يارب!
مونکي عقل جي تضاد کان ڇڏاءِ ۽ وجدان جي وحدت سان همکنار ڪري، بي
کنار بنائي ڇڏا! مان فقط هڪ موج آهيان، جا سمندر کي سجدا ڪندي
ساحل تي ايندي آهي ۽ سمندر کان مختلف به نه هوندي آهي. مونکي پنهنجي
ذات جو شعور ڏي.

***

يارب!
تنهنجا اسرار اڻاهه آهن. آسمان انهن کي شفق جي پڇري ۾ نه ڦاسائي سگهيو آهي ۽
ڌرتي انهن کي خوشبو جي چار ۾ نه آڻي سگهي آهي.

***

يارب!
مون کي انسان سان ايتري محبت ۽ هن تي ايترو رحم ڏي، جو هن جي هر علالت ۽
هن جي هر شفاعت ۾ پنهنجي شفاعت ڏسان.

***

يارب!
تون مقدر کي ڇو ته تقارا وڃائيندو اچي، ۽ منهنجي ان فرض ۾ رخنو نه وجهي جو
مان پاڻ ڏانهن، خلق ڏانهن، ديس ڏانهن پورو ڪري رهيو آهيان.
منهنجون دعائون به ان آواز ۾ دٻجي وڃن، جو ازلي آهي، ابدي آهي، جو تنهنجو
آواز آهي ۽ جنهن تي سارا ستارا رقص درويشان وانگر محو گردش آهن. منهنجو تو
ڏانهن جو فرض آهي اهو پورو ڪرڻ جي مهلت ڏي ۽ تنهنجو مون ڏانهن جو
قرض آهي اهو لاهڻ جي توفيق عطا ڪر!

***

يا رب!
تون مونکي اهو پيغام ڏي جو منهنجا سارا وهم ۽ وسوسا مٽائي ڇڏي،
۽ اهي سارا فلسفہ دنگ رهجي وڃن جي دنيا ڪتابن ۾ سانپي رکيا آهن.

***

يا رب!
جرمن فلسفي، نٽشي، جنهن تنهنجي وجود جو انڪار ڪيو ۽ گلي ۽ گليءَ ۾ اهڙو
ڏنڊورو ڏنو ته تون مري چڪو آهين.
اهو چريو ٿي پيو ۽ پنهنجي انت تائين چريو رهيو.

***

يا رب!
نٽشي اهو سمجهي نه سگهيو ته انسان پنهنجي اذيت فقط ڪوشش سان مٽائي
نه ٿو سگهي جيستائين ان ڪوشش ۾ تنهنجي رضا شامل نه آهي.
نٽشي اهو سمجهي نه سگهيو ته انسان جي پوري زندگي تنهنجي سهارو لاءِ پڪار
آهي
هو تنهنجي واهر جي لاءِ واجهائي رهيو آهي،
هن کي اهو احساس ڪائي رهيو آهي ته زندگي مختصر آهي،
ان جي خوشي عارضي آهي
۽ فقط تون ئي ازلي ۽ ابدی آهين،
۽ تون ئي مسرت جو اهو سرچشمو آهين جو ڪٿي نه ٿو ڪٿي.

***

يا رب!
مان توکان الڳ ڇا آهيان؟
تون ابدي آهين، تون ئي هر ڪمال جو مظهر آهين، تون ئي هر گهريءَ
ڳالهه کان وڌيڪ گهرو آهين ۽ تو جهڙو دوست ڪوئي نه آهي.

***

يا رب!
تنهنجي نور جو ظهور فلسفي جي هر پيچيدگيءَ جو حل آهي.
منهنجي روح کي هر پيچيدگيءَ مان ٻاهر آڻ ۽ پاڻ ۾ سادو يقين عطا ڪر!

***

يا رب!
مان هر دهرئي کي چوان ٿو ته ”گهٻراءِ نه! توبه جو دروازو هر وقت کليل آهي ۽
تنهنجي پوئين پساهه تائين توتي نه پوڻبو. آءُ، انهيءَ مان ڪنڌ جهڪائي اندر آءُ ۽
اها شمع ڏس جا تو ۾ پري رهي آهي. آءُ! موت جي منهن ۾ دليريءَ جو اظهار به
ايترو ئي بي معنيٰ آهي، جيترو مايوسي جو.“

***

يا رب!
تنهنجي موجودگيءَ جو احساس ئي ڪوهيڙو هٿائي ٿو ۽ جڏهن تون انساني روح
۾ چند وانگر نڪرين ٿو ته اونداهه انڌوڪار باقي نه ٿو رهي.

***

يا رب!
مونکي پنهنجي موجودگيءَ جو احساس ڏي،
روشنيءَ جو احساس ڏي،

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

۽ انهيءَ خاموشيءَ جو احساس ڏي جنهن ۾ تنهنجا گيت ٻرندا آهن.

***

يا رب!

مونکي پيائي کان پاسي رک!

پيائي جهڙي پي برائي ڪانه آهي

پيائي تيرگي آهي

جا هر شمع کي، هر مشعل کي اُجهائي ڇڏيندي آهي

مون کي پيائي کان پاسي رک!

***

يا رب!

تون نه فقط تن جو طبيب آهين، پر من جو طبيب به آهين، جيسين مون نه چيو ته

طبيب منهنجو خدا آهي، تيسين مون لاءِ شفا لاهي هئي.

پر جڏهن مون چيو ته خدا منهنجو طبيب آهي تڏهن شفا منهنجو مقدر ٿي وئي.

***

يا رب!

تو منهنجي ماضي جي لاءِ معافي ڏني آهي ۽ منهنجي ڪسي پڪيءَ تي ڍڪ

رکيو آهي، تون ئي ماڻهوءَ جو ڍڪڻهار آهين جنهن جا عيب اپارا آهن.

***

يا رب!

توئي مون کي راهه ڏيکاري، مون ۾ امن ۽ انسان دوستيءَ جي خواهش پيدا ڪئي

۽ سمجهايو ته هر ماڻهو تنهنجو ڀرتو آهي ۽ ان ڪري مقدس آهي.

***

يا رب!
تون اها ساڃاه ساريءَ انسان ذات کي ڏي ته نه رڳو تنهنجي پيار پرهڪ ٻئي جي
پيار ۾ انسان ذات جي نجات آهي.

***

يا رب!
اهي ساروئيون ڇا آهن؟
ڪنهن وقت مون جنهن کي شدت سان چاهيو هو
ان جي فقط سارو وڃي رهي آهي جيئن ڪانڊيرن تي
چاندوڪي پوندي آهي.
۽ جي هن لاءِ دل ۾ اڃا ڪجهه پيار آهي
ته هوءَ مرجهايل گلابن تي ماڪ ڦڙن وانگر ٿي لڳي.

***

يا رب!
هاڻي ته تنهنجي سار تي وير وانگر وري وئي آهي
انساني رشتا ناتا سڀ ٻڏي چڪا آهن
۽ وري انهن لاءِ آلٽ نه ٿيندي!

***

يا رب!
تون اهو حقيقت جو درياھ آهين
جنهن تي مجاز جي ڪائي پل ٻڏي سگهبي نه آهي.

***

يا رب!
اها مجاز جي پل هميشه لاءِ ڏاهي ڇڏم جا مون بار بار ٻڌي آهي!
مون کي انهيءَ درياھ ۾ سمائي ڇڏم جنهن جو کوئي ڪپر نه آهي.
منهنجي جيئري ئي سمائي ڇڏ!
مان جو لهر آهيان ۽ ساري عمر تنهنجي تلاش ۾ رهيو آهيان،

***

يا رب!
آءُ تنهنجي آغوش جو منتظر آهيان
پنهنجي جيئري ئي ابدي آغوش جو منتظر آهيان.

***

يا رب!
منهنجي دل ۾ پٽائي واري ڪيفيت پيدا ڪر ته
ڪاڏي ڪاهيان ڪرھو چوڏس چٽاڻو،
راڻو ئي راڻو، ريءَ راڻي ٻيو ناه ڪي.

***

يا رب!
تنهنجي وجود ۾ يقين لاءِ دليل جي ڪهڙي ضرورت آهي؟
ڇا ڪنول تي پرواز ڪرڻ لاءِ پونر کي دليل گهرجن؟
ماڪيءَ جي مک کي رس گلاب جي گل تي چڪي ٿي اچي،
ڇا ان لاءِ به ڪنهن دليل جي ضرورت آهي؟

***

يا رب!
پرھ جو آسمان ۾ ابابيل چو ٿا اڏامن،
ڇا ڪوئي سمجھائي ٿو سگھي؟
شفق جو رنگ جڏهن هد هت تي پوي ٿو، تڏهن تنهنجي حسن کان
انڪار ڪير ٿو ڪري سگھي؟
تون ئي هر آڪيري جي ننڊ ۾ آھين،
۽ اسر وير جڏهن پڪي جاڳن ٿا تڏهن تون ئي ته انهن جي اکين ۾ اڀرين ٿو.

***

يا رب!
هي ساري ڪائنات تنهنجو دليل آهي،
تون ئي ته محبوبائن جا رخسار بارش سان ڌوئين ٿو،
۽ عاشقن جي اکين کي بادل جون عادتون سيڪارين ٿو.
تون ئي اها ڪشش آھين جا حسن کي عشق ڏانهن ڇڪي ٿي.

***

يا رب!
تون ئي ته ماڻهوءَ جي دل ۾ زلزلو آئين ٿو ۽ عشق جا ولولا پيدا ڪرين ٿو،
جي عقل جي ساري مانڊاڻ کي ڊانوان ڊول ڪن ٿا ۽ هن جي هستيءَ تي
ائين چانئجي وڃن ٿا جيئن جوالا مڪي ۽ مان دونهين جا ڪڪر اڀري آڪاش
تي چانئجي ويندا آهن.

***

يا رب!
تون طبيعات ۽ مابعد الطبيعات، ٻنهي کان بعيد آھين.
مون لاءِ تو ۾ اعتبار لاءِ ارسطوءَ جي مطالعي جي ضرورت نه آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

هن ڪئليءَ کي اڳواٽ ڄاڻ آهي ته برسات اچي رهي آهي، ۽ ان ڪري پر ڏانهن
موتِي رهي آهي، ۽ وسندي مينهن ۾ ان ڪڏهن به خوراڪ جي ڪمي
محسوس نه ڪئي آهي. ڇا مون لاءِ اها ڄاڻ ڪافي نه آهي؟

***

يا رب!

تون ڪنوڻ وانگر ڪنوين ٿو ۽ وچ وانگر ٽرڪاٽ ڪرين ٿو ۽ انسان کان سواءِ ٻي
ڪنهن ساھواري تنهنجي وجود لاءِ دليل جي ضرورت محسوس نه ڪئي آهي.

***

يا رب!

مون کي پنهنجو يقين واپس ڏي،

جڏهن تون اڪئين ٿو پسجين

ته تولاڻ لاءِ دليل جي ڪهڙي ضرورت آهي!

تون هر دليل کان مٿي آهين،

۽ اکين کي نور کان ويجهو آهين

۽ چپن تي آواز کان اڳ موجود آهين.

مون کي اهو يقين ڏي!

***

يا رب!

آءٌ منهنجي آغوش ۾ آءٌ منهنجون ٻانهون تولاڻ آٿيون آهن!

منهنجا چپ توسان گفتگو لاءِ تڙپي رهيا آهن،

مون سارا دروازا تنهنجي آمد لاءِ کولي ڇڏيا آهن،
آءٌ مان تنهنجي ملاقات جو منتظر آهيان.

***

يا رب!
مون لاءِ فيصلو به تون ڪر ۽ مون کي سنئين ڊگ به تون لاءِ مون هر غلاميءَ
کان نفرت ڪئي آهي سوا تنهنجي غلاميءَ جي.

***

يا رب!
مون پنهنجي واڳ تنهنجي وس ۾ ڏني آهي
مان پاڻ وهيئو ٿيڻ نه ٿو چاهيان
پاڻ وهيئو ٿي نتشي کي ديوانگي ئي ته ملي!
مان تنهنجيءَ مشيت اڳيان سر جهڪايان ٿو.

***

يا رب!
تنهنجو نالو اها روهم آهي،
جنهن جي اڳيان هر چنگيز ۽ هلاڪو ۽ جي اُڻ عاجز آهي.

***

يا رب!
مون کي پنهنجي پناهه ۾ رک!

***

يا رب!

مون لاءِ تنهنجو مقدس نانءُ ڪافي آهي
جڏهن به منهنجي تو سان وابستگي نه رهي آهي،
منهنجي محنت اجائي ويئي آهي،
اڄ مان پنهنجي ساري شاعري تنهنجي پيٽ رکان ٿو،
مان ڄاڻان ٿو ته اها تو اڳيان تڄ آهي،
تون جو هن پوريءَ ڪائنات تي حاوي آهين،
پر مان ڇا ڪيان،
مون وٽ ان کان بهتر سوغات ڪانه آهي جا تنهنجن پيرن ۾ رکان!

***

يا رب!

تون اها قبول فرمائ!
اها منهنجي پوري زندگي جو حاصل آهي، اها قبول فرمائ

***

يا رب!

منهنجي اختلاف راءِ کي ابدي بناء! مون کي صداقت ڏي ته پنهنجي دور سان،
اختلاف ڪري سگهان ۽ ان جي خلاف آواز اٿاريان.

***

يا رب!

مون کي ايتري جرئت ڏي ته نه رڳو اختلاف پر موافقت جو اظهار به برملا ڪري
سگهان ۽ انجي پرواهه نه ڪيان ته اقليت مون سان متفق آهي يا اڪثريت مون
سان متفق آهي!

***

يا رب!

مان تنهنجي خلق کي چوان ٿو ته

”ڪثرت نظر جو فريب آهي
هن جي وحدت ناقابل انڪار آهي.
هوئي آفتاب ۾ سورج مکيءَ وانگر ٿڙي پوي ٿو
هوئي ڪڪر ڪارونپار تي اچي ٿو
۽ گلاب ۽ رابيل جا منهن ڏوئي ٿو
۽ انهن ۾ مهڪي ٿو
۽ پرندن ۾ ڇهڪي ٿو“
جن جا گيت ٻڌي
تاري تاري جهومي ٿي،
۽ پن پن انهن جي مجسم سماعت تي وڃي ٿو.

***

يارب!
هيءَ ڪائنات تنهنجي ڪليت به آهي، اڪائي به آهي.
منهنجو ”مون“ به آهي ۽ تنهنجو ”تون“ به آهي.
۽ هي انسان جو منهنجي پرسان بيٺو آهي.
اهو به تنهنجي تجليءَ ۾ ونهنجي رهيو آهي.

***

يارب!
رڳو تون آهين
پيو سڀ خواب و خيال آهي
وهم و گمان آهي
مون کي غالب وانگر بازيچڻ اطفال کان دور رک،
جيئن مان تماشي ۾ محو ٿي نه وڃان،
۽ جڏهن نظر پوي ته توتي پوي،
فقط توتي پوي!

***

يا رب!
مان تنهنجو آهيان
پنهنجي چائنٽ کان مون کي پري نه ڪر
جنهن کان منهنجا چپ هتي نه ٿا هٽن.

***

يا رب!
تون مون کي ڪيتري آزمائش مان ڪڍيو آهي؟
هاڻي ان جي ياد ئي ته وڃي رهي آهي،
انهيءَ جي ثابتي ڪهڙي آهي ته مان آتش نمرود مان نڪتو آهيان؟
مان ڄاڻان ٿو ته گلزار ابراهيمي منهنجي مقدم نه آهي.
پوءِ به تنهنجو هر امتحان مون لاءِ سعادت آهي!

يا رب!
تون ڀلي بار بار مون کي مصلوب ڪر!
مان پنهنجيءَ تصليب تي شڪايت نه ڪندس
رڳو مان چاهيان ٿو ته منهنجارت ڦڙا اجايا نه وڃن،
۽ انهن سان ڪيئي چراغ جلي اٿن!

***

يا رب!
هي انسان
جن کي اڪيون آهن به، نه به آهن

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ڪن آهن به، نه به آهن
زبان آهي به، نه به آهي
جي تنهنجي وجود جا قائل نه آهن
۽ سمجهن ٿا ته مادو ابدي آهي،
انهن کي اها ڄاڻ ڏي
ته پرڏيهي پکي پنهنجو رستو ڪيئن ڳولن ٿا
۽ تو کان سوا انهن کي اها سوچه ڪيئن ملي ها!

يا رب!
انهن کي اها ساجه ڏي، جا تو انهن مڃين کي ڏني آهي،
جي هڪ پورو سمندر تري ٻي سمندر جي ڪناري تي پهچن ٿيون ۽ اتي پنهنجا
بچا ڪن ٿيون.

يا رب!
هنن کي چئو ته اهڙي مشعل مهيا ڪن جا ماهتاب جو قنديل ٻاري سگهي!
جڏهن تون جهڙي ڇانئجي ٿو وڃين ته رات جا ڏيڙا تنهنجا آسائتا رهن ٿا!
تون ئي ته آهين جو پٽائي جي يڪتاري مان سُ سارنگ ٿي نڪتو هئين،
۽ هر پٽ تو سان جهومي اٿي هئي،
۽ تون واريءَ جي هر ڪٿي ۾ ٻريو هئين!

يا رب!
ڇا تون مون ۾ سانوڻ جا سانگ ڪندين؟
۽ منهنجي من ۾ اهي ڏيڙا جلائيندين جي تون هر رات جو آسمان ۾ جلائيندو
آهين،
جن کي نابين ڏسي نه سگهندا آهن
جن کي اکيون آهن به، نه به آهن
۽ جي تنهنجي وجود جو انڪار ڪن ٿا!
يا رب! انهن کي ديد ڏي انهن کي ديد ڏي!

يا رب!
جي تنهنجو ساٿ آهي ته دولت جا انبار انسان سان ساٿ آهن،
تنهنجون ڪروڙين ڪائنتون هن جي ميراث آهن،
پر جي تنهنجو ساٿ نه آهي، امير ترين انسان به ڦلاش آهي،
توڪان سوا هر حاصلات لاهاصل آهي.
تون ئي سڀ ڪجهه آهين.
تون ئي سڀ ڪجهه آهين.

يا رب!
انسان کان سوا فطرت جي ٻي هر شيءِ تنهنجي ويجهي آهي.
انسان جو عقل ئي هن جي ۽ تنهنجي وچ ۾ ٿو اچي.

يا رب! مان تو اڳيان عاجزيءَ سان عرض ڪيان ٿو ته،
تنهنجي ذات اقدس مون کي جو ٿورو ڪي گهڻو علم ڏنو آهي، اهو عمل کان
سوا آهي.

يا رب!
مان صراط المستقيم جو راهي نه آهيان، جا پيغمبر ڏسي ويا آهن.

يا رب!
مون کي ارسطوءَ اهڙي اوڙاه ۾ اڙايو آهي، جتان مان اڃان نڪري نه سگهيو آهيان.

يا رب!
منهنجو واهرو ٿي!
مون کي دليلن جي دنيا مان ڪڍي آءُ!
۽ انهيءَ رستي تي لاءِ
جو ابدي آهي
۽ جنهن تي جيڪي به نقش قدم آهن، ابدي آهن
۽ اهي انهيءَ راه ڏي وڌن ٿا
جتي تون منزل انداز آهين

***

يا رب!
اسان جو نبي اڪرم اُمي هو، پر پوءِ به ان جو انداز هر فلسفيءَ کان اعلىٰ ۽ ارفع
آهي. ڪنهن حديث ۾ آيو آهي ته ڪنهن شخص رسول الله ﷺ کان هن آيت
جي معنيٰ پڇي:
”عفو ۽ درگذر ڪيو، نيڪيءَ جو حڪم ڏيو ۽ جاهلن کان منهن موڙي
چڏيو!“ ته فرمايائون، ”انهيءَ آيت ۾ اخلاق جا تمام محاسن ڪٺا ڪيا ويا آهن
جن جو تعداد ست آهي ته:

1. جو شخص توتي ظلم ڪري، ان کي معاف ڪري ڇڏ.
2. جو شخص تو کي محروم ڪري، ان کي ڏي.
3. جو شخص توهان قطع تعلق ڪري، ان سان تعلق پيدا ڪر.
4. جو شخص تو سان بدسلوڪي ڪري، ان سان سٺو سلوڪ ڪر.
5. جو شخص تنهنجي بدخواهي ڪري، انهيءَ سان خير خواهي ڪر.
6. جو شخص تنهنجي غيبت ڪري، ان لاءِ استغفار ڪر ۽
7. جو شخص تو کي غصو ڏيکاري، ان سان بردباريءَ سان پيش آءُ.

شاعري جو سجدو

مون اخلاق جي تهذيب تي ان کان بهتر ڪجهه نه پڙهيو آهي نه ان کان بهتر ڪجهه به ٿي سگهي ٿو.

يارب!

مان ايترو غرق گناهه رهيو آهيان، جو پنهنجي سوانح تو کان سوا ٻي ڪنهن کي ٻڌائي نه ٿو سگهان!
اها ٻي ڳالهه آهي ته تون اها اڳ ئي ڄاڻين ٿو.

يارب!

تو وٽ توڻ جو دروازو ڪڏهن به نه پوٽيو آهي. جيستائين زبان کي گويائي آهي، اها انسان جي توڻ تو تائين پهچائي ٿي سگهي.

يارب!

منهنجي توڻ قبول ڪر!
مون کي ساڃهه ڏي ته نبي اڪرم جا انساني اخلاق جي باري ۾ ته دل سان محسوس ڪري سگهان ۽ انهن تي عمل ڪري سگهان ۽ ايتو بي فڪر ٿي وڃان جيترو هو ابابيل آسمان ۾ آهن.

يارب!

هي انسان اهو ڇو نه ٿا سمجهن ته هي دنيا گذر جو مڪان آهي،
گهر نه آهي،
هر ڪوئي سراءِ ۾ رات ڪاٽي ويندو رهندو، ڪي ان کي سڄاڻن ٿا،
ان لاءِ شمع دان اٿن ٿا، ۽ ڪي زيب و آرائش جا ٻيا انتظام ڪن ٿا.

يارب!

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

هي سراء ۾ ايتريون روشنيون ڇو ٿا ڪن؟
ايترو سازو سامان ڇو ٿا وجهن؟
هر شيءِ اتي رهجي ويندي ۽ انهن کي سار به نه هوندي ته ڪلهه هتي ڪير ترسيو
هو!
ڇا ڪوئي جامه اهي ڇپ ساري سگهندا جن هن مان پيتو هو؟

يارب!
مون کي پڪيءَ وانگر ساڃاهه ڏي،
ته ڇوڳو ڇڳي نيٺ اڏامي وڃڻو آهي،
مون کي نه رڳو سپان جي الڪي پراڄ جي اوني کان به آزاد ڪر.

***

يارب!
منهنجي من کي پاڻ ڏانهن ائين ڇڪ جئين بسنت رت ۾ انب جو پور ماڪيءَ جي
مڪين کي ڇڪيندو آهي.
تون ئي منهنجي رشد و هدايت آهين
تون ئي ته ماهتاب کي طلوع ۽ غروب ڪرين ٿو ۽ اهو جڏهن پاڻيءَ ۾ وهنجي ٿو
تڏهن ان جي برهنگي عيب آهي.

***

يارب!
انسان دولت جو تمنائي ڇو آهي؟
هو ته ننگو آيو آهي، ننگو وڃڻو آهي.
۽ ڪفن به هر ڪنهن کي نصيب نه ٿيڻو آهي!

يارب!

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

مون کي اها دولت عطا فرمائ، جا اڳي تو اهل دل کي ڏني آهي.
مون لاءِ ٻي دولت ڪهڙي معنيٰ ٿي رکي؟

***

يارب!
نه مون کي عوام جي راءِ جي پرواهه آهي نه خواص جي راءِ جي،
نه منهنجو ڪوئي دوست آهي،
مان ڄاڻان ٿو ته جي تون منهنجو دوست آهين ۽ مان پنهنجو دوست آهيان ته
مون کي ڪنهن دوست جي ضرورت نه آهي.

يارب!
هي ڪبرو غرور نه آهي
تنهنجي خاڪ پاڻين رسائي جي ڪوشش آهي،
جي منهنجي آواز جي تو تائين رسائي ناهي ته تون انکي وڌيڪ سگهه ڏي جيئن
اهو تنهنجا پير ڇهي سگهي!
مان ساري رات تو اڳيان دست بدعا رهان ۽ منهنجا هٿ ائين رهن جيئن پوپت جا
پر هوندا آهن.

يارب!
تصوير کي رنگ ته هوندا آهن، خوشبو نه هوندي آهي.
منهنجي دعا کي خوشبوءِ سان واسي ڇڏا!

يارب!
هيءُ نياڻي جا گلاب جي گل وانگر آهي، انهيءَ کي هر ميري نظر کان دور رک،
۽ هن جي منهن تي پنهنجو باران رحمت وساءِ جيئن هن جي لڙڪن جون لارون
ڌوپجي وڃن!

يارب!
سند جي ڪائي نياڻي، امير خسروءَ چواڻي ”بابل جي گانءَ“ نه بڻاءِ!
ان کي شينهن جي دل ڏي ته اها مرد جا وڏل پنجوڙا چني ڇڏي،

ان جي غلاميءَ مان آزاد ٿئي ۽ ان جي ڏنل مانيءَ گپي کي ان جي منهن ۾ موٽائي هڻي!

يا رب!

مون کي هر ماءُ لاءِ احترام ڏي،
مون کي هر نياڻي لاءِ احترام ڏي،
۽ اهو بهشت منهنجي ديد کان گجهو نه رک جو تون ان جي پيرن هيٺان رکيو آهي.

يا رب!

ڇا ڪوئي انسان آهي جو ماءُ جو هڪ ٿورو لاهي سگهي؟
ڇا اهڙو ڪوئي ماپو آهي
جو مان اکين کي تارازي ڪري ماءُ جو پيار توري سگهان؟
اتل ته پوءِ به ماءُ جي پيار ڏانهن ٿيندي!

يا رب!

مون کي ماءُ جي پيرن ۾ جاءِ ڏي جي سنگ مرمر کان وڌيڪ شفاف آهن ۽ ابد تائين چنڊ کان وڌيڪ چمڪن ٿا.

يا رب!

ماڻهوءَ کي ماني مهيا ڪري ڏي ته هي ڌرتي هن جي گيتن سان گونجي اٿي!
تون رزاق آهين ۽ تو رزق جو واعدو ڪيو آهي. تون آجر جي دل ۾ رحم وجهه ته اجير کان پنهنجو حق نه ڪسي! ۽ انسان جو پگهر سڪڻ کان اڳ هن جي پورهئي جو اجر ڏي،
پورهيو ڏي!

يا رب!

علم اهو خزانو آهي جو کتي نه کٽيو آهي ۽ جنهن مان انسان ڍاڍي نه ڍاڻيو آهي

شاعري جو سجدو

دور جديد ۾ اسان جا ڏاها جي ارڏا به آهن اجهل به آهن، اهي مارڪس، لينن، ٽراٽسڪي، مائو، هوچي منهن، وغيره جي هر قول تي ائين جهڙپ ٿا ڏين، جيئن جڏهن ٻار پير جي وڻ کي ڏوٽي نه سگهندا آهن تڏهن ڌرتيءَ تان اهي پير چونڊيندا آهن جي هوا ۾ ڪري پوندا آهن يا طوطا چچري ڦٽي ڪندا آهن.

يا رب!

مشرق جو علمي خزانو ڪيترو نه وسيع آهي! نه ڄاڻان اسان جو نئون نسل ان مان فائدو ڇو نه ٿو وٺي!

يا رب!

مشرق جو علم انسانيت جي تڪميل لاءِ مغرب کان وڌيڪ ضروري آهي جيتوڻيڪ دير ٿي وئي آهي. مون کي مهلت ڏي ته مان ان تي عبور حاصل ڪيان.

***

يا رب!

مون کي انسان ۽ هن جي جدوجهد ۾ ڪيترو نه اعتبار هوندو هو! مون انسان کي وحشي درندي جي روپ ۾ به ڏٺو آهي ۽ هڪ ڪني، نڪاري ڪيڻين وانگر رڙهندي به ڏٺو آهي. مون کي هن جي جدوجهد ۾ ساڳيو ويساهه نه رهيو آهي، اها واٽ جا تنهنجا پيغمبر ڏيکاري ويا آهن، اها ئي منزل تي رسائي ٿي، باقي واٽون ته ڪنهن اونهيءَ کڏ تي ڪٽن ٿيون.

***

يا رب!

هڪ پيري خواجه حسن بصريءَ چيو هو، ”مون کي تعجب اچي ٿو ته جي ڪلن ٿا، انهن کي پنهنجي حال جي خبر نه آهي“ (يعني اها خبر نه آهي ته ڇا پيش اچڻ وارو آهي)

يارب!

ڪنهن ڄاتو آهي ته ٻي ڏينهن ڇا اچڻو آهي!
ماڻهوءَ جي ڪل لبريز صراحيءَ وانگر اوچتو ٽرڪي سگهي ٿي.

يارب!

مون کي رڳو تبسم (مُرڪ) عطا ڪر
فقط احمق ٿه ٿه ڪري ٻه ٻه ڪندا آهن.

***

يارب!

حسد کي ڪيڏيون نه پيليون اڪيون آهن، اهي نه چيتي کي آهن نه بگهڙ کي، نه هاتار کي، نه ٻئي ڪنهن ساهواري کي، رڳو انسان کي آهن. انسان پنهنجي دوزخ ۾ ڪيڏو نه پچرن ٿا! مون حضرت وهب بن منبه جا قول پڙهيا، جنهن جو نالو شايد سنڌ ۾ ڪنهن نه ٻڌو آهي، هو صنعان فارس جو هو ۽ سماوي ڪتابن، تورات ۽ انجيل جو فاضل عالم هو ۽ قياس اهو آهي ته اهو اهل ڪتاب مان هو، هو حليم ۽ نرم طبيعت وارو هو ۽ ڪهرو نه ڳالهائيندو هو. هن چيو هو،
”حسد کان بچو! خدا جي پهرين نافرمانِي حسد ڪرائي قابيل پيءُ هابيل کي حسد جي ڪري ماريو هو.“

”حسد جي سڃاڻ اها آهي ته هو غايت جي غيبت ڪندو آهي ۽ حاضر جي چاڀلوسي ڪندو آهي.“

***

يارب!

تو مون کي عقل ڏئي مون کان اها معصوميت ڇو ڪسي آهي جا تو هن پڪيءَ کي ڏني آهي، جنهن جي آواز ۾ اڃان تائين بهشت آهي جو انسان وڃائي چڪو آهي.

يا رب!
منهنجي لاءِ هي ساري ڪائنات مسجد آهي،
ان جا محراب ۽ منبر آسمان تائين اوچا آهن ۽ هي پوري ڌرتي تنهنجي جاءِ نماز
آهي.

يا رب!
مون کي توفيق ڏي
ته مان تنهنجي ساري ڪائنات سان گڏجي قبله رو ٿيان،
۽ جنهن وقت سجدي ۾ وڃان ته هر طرف تون هجين
۽ هر چيز مون سان گڏ اسلام عليكم ورحمت الله ڪري.

يا رب!
مون مان منهنجي ”مون“ ڪي ڦٽي ڪر،
تون ئي تون رهجي وڃ!
تون ئي تون رهجي وڃ!

***

يا رب!
جي تون نه هجين ته هن زندگيءَ کي ڪهڙي معنيٰ هجي؟ ڇا هيءَ زندگي فقط
خورد و نوش آهي، فقط لباس آهي جو زيب تن آهي؟ فقط ستر اسي سال جي
حياتي آهي جا خواب وانگر گذري وڃي ٿي ۽ پوءِ خاڪ خاڪ ڏانهن موٽي ٿي ۽
ٻيو ڪجهه به نه ٿو رهي؟

يا رب!
ائين ڪئين ٿي ٿو سگهي؟
جي اها ڳالهه صحيح آهي ته خودڪشي لاءِ جواز ڪئين نه آهي؟
جي اڳي يا پوءِ خاڪ خاڪ سان ملڻي آهي، ته اينگم ڇا لاءِ؟

يارب!

من کي يقين کامل عطا ڏي ته تون آهين،
هيءَ زندگي پوري ٿي توڏانهن اچي ٿي، هيءَ زندگي تنهنجي ذڪر ۽ فڪر سان
سجائي ٿي ٿي ۽ ان ۾ ئي پنهنجي تڪميل تي پهچي ٿي.

يارب!

تون ڪيئن آهين، ڪٿي آهين، ڪهڙيءَ ريت حاصل ٿي سگهين ٿو، اهو
منهنجي سمجهه کان بعيد آهي.
مان ول هجان، يا وڻ هجان ها، يا پرندو هجان ها، ته تو سان منهنجي گفتگو ٿي
سگهي ها. مان ته انسان آهيان ۽ منهنجي زبان لاءِ حد فاصل آهي. اها تو سان هم
ڪلام ٿي نه ٿي سگهي.

يارب!

منهنجي زبان عاجز آهي،
منهنجي دل کي پاڻ تائين رسائي ڏي!

يارب!

ڇا تون ۽ تنهنجو ڪتاب ڪافي نه آهي؟
ڇا مون کي ڪنهن مرشد جي ضرورت آهي؟
ڇا تنهنجي تاويل ۾ منهنجيءَ انفراديت جا انا آهي؟
مان ته سراپا عاجزي آهيان.

يارب!

منهنجي لاءِ ماڻهن ڪيڏا نه لغو قصا گهڙيا آهن؟
هو مون تي ائين الزام ڌري رهيا آهن ته مان ڀٽائيءَ جي عظمت کان انڪار ٿو
ڪيان جنين هو ڪنهن وقت ابن رشد تي ڌريندا هيا ته هو ابن سينا جي ترديد
ڪري رهيو آهي. ڇا تون منهنجي رشد و هدايت لاءِ ڪافي نه آهين؟

يا رب!

جيسيتائين ڪوئي فانوس راهه ۾ اچي تيسيتائين هيانو جي سوجهري تي پنڌ ڪري رهيو آهيان، ڪاريءَ رات ۾ تنهنجي پيغمبر آخر زمان جا قول ستارن وانگر لڳي رهيا آهن. چوان ٿو اهي انسان ذات سان وراهيان جا ٿڪجي پئي آهي ۽ جنهن ۾ هر روز ڪٿي نه ڪٿي قيامت صغرا نظر اچي رهي آهي.

يا رب!

ڇا نه قطار اندر مشعلون آهن، نبيءَ اڪرم ۽ اصحاب نبيءَ جا قول نبيءَ جي هر حديث لاٽ وانگر آهي جا تابه ابد چمڪندي رهندي. هر حديث جو تعلق ايمان، عمل، آداب ۽ اخلاق سان آهي.

۾ اعمال جو دارومدار نيتن تي آهي.
۾ مومن جي نيت انجي عمل کان بهتر هوندي آهي.
۾ خدا اوهان جي جسمن ۽ مال کي نه ٿو ڏسي. اوهان جي دلين ۽ ڪمن جي خلوص کي ٿو ڏسي.

۾ (الله کي مڃڻ کان پوءِ) بهترين دانائي ماڻهن سان محبت آهي.
۾ اوهان مان ڪوئي مومن نه ٿو ٿي سگهي، جيسيتائين ٻين لاءِ به اهو پسند ٿو ڪري جو پنهنجي لاءِ پسند ڪري ٿو.

۾ ڪائي اهڙي چيز رستي تي ڪريل ڏسو، جا خدا جي بدنن کي تڪليف ڏي ته انهيءَ کي اتان هٽائي ڇڏيو. هي ايمان جي علامت آهي.
۾ دين نصيحت ۽ خير خواهيءَ جو نالو آهي.

۾ جيڪڏهن توکي ڪنهن نيڪيءَ سان خوشي ٿئي ۽ گناهه ٿي وڃڻ سبب تڪليف ٿئي ته اها ڳالهه تنهنجي ايمان جي علامت آهي.

۾ ماڻهن سان ڪليءَ دل سان ملڻ، انهن کي چڱيون ڳالهيون ٻڌائڻ، بُرين ڳالهين کان روڪڻ، پليل پٽڪيلن کي دڳ لائڻ، رستي تان ڪنڊو يا پٿر هٽائي ڇڏڻ، اهي سڀ ڪم اجر ۽ ثواب ۾ صدقي ۽ خيرات جهڙا آهن.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ڪنهن به مسلمان لاءِ روا نه آهي ته هو ڪنهن اگھائيءَ سبب تن ڏينهن کان وڌيڪ پنهنجي ڀاءُ کي ڇڏي ڏئي. ملاقات ٿئي ته هڪ ٻئي کان منهن ڦيري، پنهنجي ۾ بهتر اهو آهي جو سلام ۾ سبقت ڪري.

الله جي اڳيان ان کان بهتر عبادت نه آهي ته پنهنجي ڀاءُ جي دل ورتي وڃي.

پنهنجي ڀاءُ جي مدد ڪر، پوءِ هو ظالم هجي يا مظلوم، مظلوم جي مدد اها آهي ته هن کي ظلم کان بچايو وڃي ۽ ظالم جي مدد اها آهي ته هن کي ظلم کان باز رکيو وڃي.

هڪ مومن ڄڻ ته ٻئي مومن جو آئينو آهي. هن ۾ نقص هجي ته هن کي آگاه ڪيو وڃي.

جيڪو پنهنجي ڀاءُ جا عيب ڇپائيندو، ان جا خدا عيب ڇپائيندو.

هڪ ٻئي کي سوکڙيون ڏيندا ڪيو، ان سان محبت پيدا ٿيندي آهي.

شرڪ کان پوءِ بدترين گناهه خلق خدا کي ڏکارو ڪرڻ آهي.

سڀني کان چڱو اهو آهي جنهن مان انسانن کي فائدو پهچي.

غريبن جي خدمت ڪرڻ وارو (اجر ۽ ثواب ۾) ڏينهن جو صائم آهي ۽ رات جو قائم آهي.

تون زمين وارن تي مهرباني ڪر ته آسمان وارو تو تي مهربان ٿيندو.

منهنجي امت ۾ چڱا ماڻهو اُهي آهن، جن کي جڏهن ڪاوڙ اچي ٿي ته ڪاوڙ پي ٿا وڃن.

جيڪو توڙي حق تي هجي، پر جهيڙي جهيڙي کان بچڻ لاءِ پنهنجي حق تان هٿ ڪڍي وڃي، ان جي جنتي هجڻ جو ضامن مان آهيان.

خلق جو حسن ئي دين آهي.

مسلمان بدخلق ۽ بخيل نه ٿيندو آهي.

آدمي کي جيڪي ڪجهه ڏنو ويو آهي، ان مان سڀ کان چڱي خوش خلقي آهي.

ايمان انهيءَ جو ڪامل آهي، جنهن جو اخلاق پسندیده آهي.

اخلاق جو چڱو هجڻ، محبت الاهي جي علامت آهي.

جا چيز سڀني کان وڌيڪ باجهه جو ڪارڻ ٿيندي، اها منهن تي مُرڪ ۽ مٺي ٻولي آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

۾ بدخلفي اخلاق کي ائين ڇٽ ڪري ٿي، جيئن سرڪو ماڪيءَ کي ڇٽ ڪري ٿو.

۾ جنهن ۾ امانت نه آهي ان ۾ ايمان نه آهي.

۾ جو وعدي جو پابند نه آهي، ان جو ڪوئي دين نه آهي.

۾ امانت سان رزق وڌندو آهي، خيانت سان افلاس لازمي طور ايندو آهي.

۾ مشورو به امانت آهي.

۾ مومن سڀ ڪجهه ٿي سگهي ٿو، ڪوڙو ۽ خائن (خيانت وارو) نه ٿو ٿي سگهي.

۾ جنهن چرچي ۾ به ڪوڙ نه ڳالهايو، ان جي جنتي هجڻ جو ضامن مان آهيان.

۾ ڪوڙ ايمان کي زائل ڪري ٿو.

۾ سچ چئو پوءِ ڀلي اهو ڪوڙو هجي.

۾ سچ تي بيٺا رهو، توڙي اها ڳالهه اوهان جي نفس جي برخلاف هجي.

۾ فياض خدا جو دوست هوندو آهي.

۾ مٿيون هٿ هيٺين هٿ کان بهتر آهي.

۾ حسد نيڪين کي ائين کائي ويندو آهي، جيئن باهه ڪاٺين کي پسم ڪري ڇڏيندي آهي.

۾ هڪ ٻئي ۾ محبت، ڪفايت شعاري، ماڻهن سان نرميءَ سان ورتاءُ، خاموشي ۽ طبيعت جو استقلال نبوت جو وصفن جا جزا آهن.

۾ ايمان درست نه ٿيندو جيستائين دل جي اصلاح نه ٿيندي ۽ دل جي اصلاح نه ٿيندي جيستائين زبان جي اصلاح نه ٿيندي.

۾ حيا ايمان جي هڪ شاخ آهي.

۾ حيا سراپا خير آهي.

۾ شرم ۽ حيا ۾ نيڪي ئي نيڪي آهي.

۾ بلند همٿي ايمان جي علامت آهي.

۾ جابر بادشاهه جي اڳيان ڪلم حق جو اظهار بهترين جهاد آهي.

۾ جو ڄاڻي وائي ظالم جو ساٿ ڏئي، اهو پورو مسلمان نه آهي.

۾ امانت دار تاجر خدا جو دوست آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

- ۞ نيڪ آدميءَ وٽ جائز دولت سڀ کان چڱي شيءِ آهي.
- ۞ عبادت کان پوءِ ٻيو فرض انسان تي حلال جي روزي آهي.
- ۞ ڪوئي به شخص پنهنجي هٿن جي ڪمايل روزيءَ کان بهتر روزي نه ٿو کائي.
- ۞ ماڻهن جي تعلقات ۾ خلل اندازي ماڻهو جي نيڪيءَ تي پائي ڦيري ٿي ڇڏي.
- ۞ انصاف جي هڪڙي گهڙي ڪيئي سالن جي عبادت کان بهتر آهي.
- ۞ دين ۾ ميانه روي اختيار ڪيو.
- ۞ سادگي ايمان جي علامت آهي.
- ۞ اهڙي شخص مان ڪهڙي ڀلائي ٿي سگهي ٿي، جنهن جي ڪنهن سان الفت نه هجي ۽ جنهن سان ڪنهن جي الفت نه هجي.
- ۞ نيڪيءَ سان عمر وڌندي آهي.
- ۞ نيڪيءَ جي طرف سڏڻ وارو نيڪي ڪرڻ واري جي برابر آهي.
- ۞ جو شخص ڪنهن برائي کي ڏسي ته هن کي گهرجي ته ان کي پنهنجي هٿ سان روڪي، پر جي ائين نه ڪري سگهي ته زبان سان منع ڪري، پر جي ائين به نه ڪري سگهي ته ان کي دل ۾ برو سمجهي.
- ۞ جو علم جي طلب ۾ نڪتو، اهو الله جي رستي تي آهي.
- ۞ هر شيءِ جو هڪ رستو آهي، جنت جو رستو علم آهي.
- ۞ علم لاءِ جدوجهد اڳين گناهن جي تلافِي آهي.
- ۞ جنهن علم جي طلب ۾ وفات پاتي، اهو شهيد ٿيو.
- ۞ علم جي بزرگي، عبادت جي بزرگيءَ کان برتر آهي ۽ مهڏ کان لحد تائين علم حاصل ڪيو.
- ۞ علم حاصل ڪريو پوءِ ڀلي ته ان لاءِ اوهان کي چين جهڙي دور دراز ملڪ جو سفر ڪرڻو پوي.
- ۞ مومن جي طبيعت ۾ خوشامد نه هوندي آهي، سوا ان جي ته هن کي علم جي طلب هجي.
- ۞ عالم جي قلم جي مس، الله کي شهيد جي خون کان وڌيڪ پياري آهي.
- ۞ الله انهن اميرن کي پسند ڪري ٿو جي عالمن سان رابطو رکن ٿا.
- ۞ دنيا ۾ سڀ کان شيرين بگڙيل عالم آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

- ۾ شرڪ کان پوءِ وڏو جرم والدين سان سرڪشي آهي.
- ۾ جنت ماءُ جي قدمن هيٺان آهي.
- ۾ پيءُ جي خوشنوديءَ ۾ خدا جي خوشنودي آهي، پيءُ جي غضب ۾ خدا جو غضب آهي.
- ۾ تون پنهنجي والدين سان چڱو سلوڪ ڪر تون تنهنجي اولاد چڱو سلوڪ ڪندي.
- ۾ پنهنجن رشتي دارن سان چڱو سلوڪ ڪرڻ وارو اهو نه آهي جو رشتي دارن کان بدلو وٺي پر اهو آهي جو هنن سان نٿل رشتو ڳنڍي ٿو.
- ۾ توهان مان اهو چڱو آهي، جو پنهنجن گهر وارن لاءِ چڱو آهي.
- ۾ عورتن جي معاملي ۾ خدا کان ڊڄو! اوهان جو عورتن تي حق آهي، عورتن جو اوهان تي حق آهي.
- ۾ عورت جي عزت شريف طبيعتون ئي ڪنديون آهن، انهن جي اهانت ڪمينن ماڻهن کان سواءِ ڪوئي نه ڪندو آهي.
- ۾ ڏين جي پرورش هڪ امتحان آهي، جو ان ۾ پورو پيو، اهو ڪامياب ٿيو.
- ۾ عورتن ۾ سڀ کان چڱي عورت اها آهي، جنهن کي مڙس ڏسي ته خوش ٿئي.
- ۾ بخدا! اهو مومن نه آهي، جنهن جي بديءَ کان هن جو پاڙيسري محفوظ نه هجي.
- ۾ پاڙيسري جو رڳو ايترو حق نه آهي، ته هن کي ايڏا نه ڏنو وڃي پر هن جو اهو به حق آهي ته هن تي احسان ڪيو وڃي.
- ۾ قيامت جي ڏينهن غريب پاڙيسري پنهنجي مالدار پاڙيسريءَ کي دامن کان جهليندو ته، ”تو منهنجو خيال نه رکيو.“
- ۾ جي ڪوئي پاڻ ڏوٽي ٿي ڪاٺي پر هن جو پاڙيسري بکيو رهي ته هن جو ايمان ناقص آهي.
- ۾ جو بيمار جي عيادت ڪري ٿو، اهو خدا جي ضمانت ۾ آهي.
- ۾ انهيءَ بيمار جي عيادت تي به وڃ جو تنهنجي عيادت لاءِ نه آيو هجي.
- ۾ مومن جي زبان دل ۾ رهندي آهي، يعني جڏهن هو ڪجهه چوندو ته پهريون سوچيندو پوءِ ڳالهه ڪندو آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

تون خدا جي عبادت ائين ڪر ڇڻ تون هن کي ڏسي رهيو آهين، پر جي تون هن کي نه ٿو ڏسين ته هو تو کي ڏسي ٿو.

جو بندن جو شڪر گذار نه آهي اهو خدا جو به ناشڪرو آهي.

گهڻو نه ڪل، گهڻي ڪل دل کي ماري ڇڏيندي آهي.

دنيا لاءِ طبيعت جي اهڙي استقلال سان جهڙو جهڙو ڪر ڇڻ تو کي هتي هميشه رهڻو آهي.

موت جي اهڙي طرح تياري ڪر، ڇڻ تنهنجو دنيا سان ڪو تعلق ئي ناهي.

پنجن شين کي غنيمت ڄاڻ. جوانيءَ کي پيريءَ کان اڳ، تندرستيءَ کي

بيماريءَ کان اڳ، خوشحاليءَ کي تنگ دستيءَ کان اڳ، زندگيءَ کي موت کان

اڳ ۽ فرصت کي مشغوليت کان اڳ.

ڪمن جي بهتري انهن جي اعتدال ۾ آهي.

غنا، مال و دولت جي جهجهائي تي مدار نه ٿي رکي، سڄي غنا دل جي غنا آهي.

مومن بار بار توڪو نه کائيندو آهي.

جو عقل کان محروم آهي، ڇڻ ته دين کان محروم آهي.

دنيا جي محبت گناهن جي جڙ آهي.

جو انتقام وٺي سگهندو هجي پر غصي تي ضبط ڪري، خدا هن جي قلب

کي طمانيت سان پري ڇڏي ٿو.

برائي جو جواب پلائي سان ڏي، نيڪيءَ جي قوت سان بديءَ جي قوت تي

غلبو حاصل ڪر. برا ماڻهو پنهنجون برايون نه ٿا ڇڏن ته ڇڱا ماڻهو

پنهنجون ڇڱايون ڇو ڇڏين.

نعمت هڪ وحشي جانور آهي. هن کي شڪر جي زنجيرن سان ٻڌي رک.

دنيا کي ڇڏي ڏي ته اها تو ڏانهن رغبت سان اچي.

گهڻي ڳالهائڻ کان وڌيڪ ڪا شيءِ انسان لاءِ بري نه آهي.

جڏهن رشوت دروازي مان داخل ٿيندي آهي ته امانت دريءَ مان نڪري

ويندي آهي.

آدمي پاڻ ۾ ائين آهن جيئن ڦٽيءَ جا ڏندا.

دنيا ۾ ان طرح زندگي گذار ڇڻ تون پرديسي آهين.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

۾ گهر وٺڻ کان اول پاڙيسري ۽ سفر کان اڳ سفر جي ساٿيءَ کي سمجھي وٺ.
۾ مون جبرئيل کان پڇيو: ”ماڻهوءَ کي سرداري ڪهڙي ڳالهه سان ملندي آهي؟“
تہ جواب ڏنائين، ”عقل سان.“

يارب!

مان تہ اهي حدِيثون پڙهي انهن غواصن وانگر حيران ٿي ويو آهيان، جي
واريءَ ۾ جهانوراييل اکين سان موتي مٺ ۾ ڏسندا آهن ۽ ٻوليءَ تي پنهنجي قدرت
نہ رهي آهي. رڳو ظفر علي خان جو شعر ٿو ياد اچي.
جونڪتہ وروں سے حل نہ ہوا، جو فلسفيوں سے کھل نہ سکا،
وہ راز اک کملی والے نے سمجھا ديا، چند اشاروں ميں۔

يارب!

مون کي سگھ ڏي تہ اهي پرجهي ڏسان!
مون کي سگھ ڏي ....
آمين ٿم آمين

***

***

اي خدا! مون ساري عمر تنهنجو نالو نه ورتو آهي. منهنجي زبان کي ايتري سگهه ڏي جو مان تو کي سدَ ڪيان ته زمين ۽ آسمان ان سان گونجي اٿي.

***

منهنجا خدا! مون کي معاف ڪجانءِ. منهنجي عبادت رڳو منهنجي شاعري ۾ ئي آهي. منهنجي شاعري انهيءَ پڪرار جي گفتگو وانگر آهي، جنهن کي موسيٰ عليه السلام جي موجودگيءَ جو احساس نه هو.

***

اي خدا! جيئن تو اسان کي ديد ڏني آهي ته شفق ۾ سج جا پويان پاڇاوان ڏسي سگهون ۽ جيئن اسان کي گل جي خوشبو جو احساس ڏنو آهي، ايئن تو اسان ۾ چڱائيءَ لاءِ پيار به پيدا ڪيو آهي، چڱائي جا اسان جي اندر مان اڀري ٿي. اها ٻي ڳالهه آهي ته ڪي انڌا آهن، ڪن جو ناسون پوئجي ويون آهن ۽ ڪن جي سيني ۾ برائي ڪانڊيرن جي جهنگ وانگر اڀري آئي آهي. ائين ڇو آهي؟ اي خدا! جڏهن هر شيءِ جو خالق تون آهين؟

***

اي خدا! مون سڄي عمر تنهنجي وجود تي غور ڪيو آهي. هاڻي جي مان چوان ٿو ته تون آهين ته ضرور هوندين! هي ليار جا ڳاڙها گل، تنهنجا اکين ڏٺا شاهد آهن، بسنت جي هير توکي ڇُهِي ڏنو آهي ۽ اهي نرم رخسار جيڪي آسمان ۾ ڪڪر ٿي وڃن ٿا، تنهنجا ئي آهن، تو کي ڪاڻي شڪل و صورت نه آهي ۽

شاعري جو سجدو

پوءِ به هيءَ ڪائنات تنهنجو آئينو آهي، آئينو جو ٿئي نه ٿو ٿئي ۽ جنهن تي
ڪنهن به دهرئي جا پٿر پهچي نٿا پهچن!

***

اي خدا! هي ڪٺلي جا پر ڏانهن ڊوڙي رهي آهي، ان کي ڪيئن خبر پيئي ته بادل
وسڻ وارا آهن؟

***

اي خدا! تنهنجي صراحي منهنجي اڳيان سارو ڏينهن ڀريل رکي رهي، پر مون ان مان
هڪ ڍڪ به نه پيتو! هاڻي جڏهن سج لهي رهيو آهي، مون کي ڪيڏي نه اُچ
آهي؟

***

اي خدا! مون کي ڌڪار کان ڌڪار ڏي، مون کي بچان کان بچان ڏي، جيئن مان
پوري انسانذات کي پاڪر ۾ ڀري ان کي چميون ڏيان ۽ ان کان ڪڏهن نه
چرڪان جيئن عيسىٰ کي ڪنهن به ڪوڙهي کان ڪرچ نه ايندي هئي.

***

اي خدا! تون ساري ڪائنات به آهين ۽ ٻيو ڪجهه به آهين، جنهن لاءِ عين
اليقين ضروري آهي، پر اهو هر ڪنهن جي حصي ۾ نه ٿو اچي!

***

اي خدا! منهنجي دشمن جي روح ۾ چڱائي وجهه، هن کي سمجه ڏي ۽ هن کي پنهنجي رحم کان محروم نه ڪر!

***

اي خدا! تون منهنجون اکيون آهين! تو سان مان اهي ڳالهيون ڏسي سگهان ٿو جي پيا انسان ڏسي نه ٿا سگهن. مان تو سان اهي ڳالهيون ٻڌي سگهان ٿو، جي پيا انسان ٻڌي نه ٿا سگهن. توئي ته مون کي قلم گهڙڻ سيڪاريو آهي ۽ منهنجي هر تحرير مان لئو پائي ان کي ڏسي رهيو آهين ۽ پنهنجي حقير شاگرد جي مٿي تي هٿ ڦيري رهيو آهين.

***

اي خدا! مان تنهنجيءَ ترتيب جو زنده ثبوت آهيان.

***

آءُ توکي خدا ڏيکاريان؟

ڇا ان جاءِ تي

بيهي سگهندين

جتي

موسىٰ بيهوش ٿي ويو هو

۽ جتي ڪوھ طور

پاش پاش ٿي چڪو هو؟

***

تون پڇين ٿو ته 'خدا ڇا آهي؟' ۽ مان پڇان ٿو ته 'خدا ڇا نه آهي؟' ٿي سگهي ٿو ته اسن ٻئي ساڳيا سوال پڇندا هجون، ٿي سگهي ٿو ته اهي ٻه الڳ سوال هجن.

***

تون دھريو آھين، توکي ان تي غصو ٿو اچي ته مان وحدانيت ۾ اعتبار ڇو ٿو
کيان! مان ته رڳو اهو سوچي رهيو آھيان ته ڪا ڪٿي کي، جنهن جا رنگ
شفق کان سهڻا آهن، خدا کان سواءِ ٻيو ڪير بنائي ٿو سگهي؟

***

چون ٿا ته نه رڳو ماڻهو سمنڊ ۾ ترندو آهي
پر سمنڊ به ماڻهوءَ ۾ ترندو آهي،
۽ ٻڌندا به ٻئي هڪ ٻئي ۾ آهن.
جي تون هن ڪائنات تي
سوچيندين
ته توکي
اها ڳالهه
سمجهه کان مٿي نه لڳندي.

***

تون ڪير آھين، جو منهنجي جاڳ کي
جهنگهوڙي رهيو آھين
۽ چئي رهيو آھين
ته توکي نيٺ ننڊ اچي ويندي،
۽ توکي وجهه نه ملندو
وري وجهه نه ملندو.

***

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ماڻهو ڪيڏو نه نرڇو آهي! هو چنگيز ۽ هلاڪو ۽ جي موت کان پوءِ به نه سمجهي سگهيو آهي ته هر ڪنهن جو انت ساڳي ڪڏ آهي! جڏهن هو اند جي گهوڙي تي سوار آهي ته هن جون اکيون ڌرتيءَ ڏانهن هيٺ نه ٿين ڏسن!

***

جي تون موت جي حقيقت نه سمجهي سگهيو آهين ته زندگيءَ جي حقيقت ڪيئن سمجهي سگهندين؟

***

توڪي موت پلي وانگر گهوري رهيو آهي ۽ تون ڪبو تر وانگر اکيون ٻوٽي ويٺو آهين!

***

مون جڏهن ڪُتي کي ماني ٽڪر ڦٽي ڪيو آهي، تڏهن هن جي اکين ۾ به احسان جي لهر ڏٺي آهي. اي اشرف المخلوقات جا پُٽ! تون ڪُتي کان به پري آهين!

***

تون خدا کان ته نه ٿو ڊڄين، انهيءَ جهنم کان ته ڊڄ جو تو ۾ پري رهيو آهي!

***

هي ٻار جو تنهنجي جهوليءَ ۾ ڪڏڪيون کائي رهيو آهي، ان کان وڌيڪ خدا جي ثابتي توڪي ڪهڙي گهرجي؟

***

خدا ته گهڻو وشال آهي، پوءِ به واريءَ جي هر گئي ۾ آهي!

***

جيڪو آهي به ڪونه، ان کي نه مڃرائڻ لاءِ تون ايڏي محنت ڇو ٿو ڪرين؟

***

هي ساري ڪائنات فنا جي مُٺ ۾ ئي ته آهي! تو ڪڏهن اها مُٺ کولي ڏني
آهي؟

***

خدا جو شڪر ڪر ته تو کي مال منال ۾ نه، مٽيءَ ۾ پوريو ويو آهي.

***

جي بهشت دلاسو ۽ دوزخ دڙڪو آهي ته پوءِ ڇڱائي عبث آهي.

***

خدا کي ڪيڏي وڃ ته ڪائنات ۾ معنيٰ ئي ڪهڙي؟

***

نتشي مري ويو، خدا اتي ئي آهي.

***

جي خدا تو سان گڏ آهي ته توکي ڪهڙي ڪس آهي؟

***

پنهنجي جنم جي ڏينهن تي، پنهنجي مرڻ جو ڏينهن ملهائ، ڇو ته تنهنجيءَ
زندگيءَ مان هڪ سال ٻيو به گهڻيو.

***

ڇا تون موت کي وساري، اهو ٿو سمجهين ته موت به توکي وساري ڇڏيو آهي؟

***

موت جي ياد پيغمبريءَ جي صفت آهي.

***

تون ڪير جو اسرار الاهي ڄاڻڻ چاهين ٿو؟ تون ته هن ڪٿيءَ کي به پوري طرح
سمجهي نه سگهيو آهين؟

***

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

تو کي منهنجي زندگيءَ تي چڙ آهي، پر تو کي منهنجي موت تي وڌيڪ چڙ ايندي،
چو ته موت مون کي اهو ڪجهه ڏيندو جو مون کي زندگي نه ڏئي سگهي آهي ۽
جنهن جو مان حقدار آهيان.

***

دشمن رهن! تنهنجي زندگيءَ جي مشاهدي ته مون ۾ خدا دوستي پيدا ڪئي!
مان تنهنجو ٿورائتو آهيان!
ڪٿو نه پونڪي ته هن جو هانءُ ڦاٽي پوي!

***

جي تون گوهي نه ڪرين ته تنهنجي گڏهه هجڻ تي مون کي اعتراض نه آهي.

***

چپ کان ڪنهن پڇيو ته، ”ڪويل ڏئي اٿئي؟“ جواب ڏنائين، ”ڏئي ته ڪانه اٿم.
هوندي ڪا مون جهڙي.“

***

پٽائي! مان خدا سان رڻو هوس، جي رُسان نه ها ته هن وقت تائين سو رسالا لکي
ويان ها.

***

مان ”پٽائي جو رسالو“ ڪجهه اڳتي لکي رهيو آهيان. تون مون کي نه ٿو سمجهي
سگهين، اها ٻي ڳالهه آهي.

***

ادب فقط ادب آهي. ان کي سياست جي ڪشڪول ۾ وجهين ته تون ”وس وارو“ آهين، پراهو ڄاڻي ڇڏ ته ادب فقط پينوءَ جي پاند لاءِ نه آهي. ادب ذريعو نه آهي. ادب مقصد آهي، ائين جيئن خدا ذريعو نه آهي پر مقصد آهي، خدا کان تون ”سنت سُڪار“ جي دعا گهرين ته مون کي اعتراض نه آهي، پر جنهن کان اها دعا گهري رهيو آهين، اهو ادب جو موضوع نه آهي ڇا؟ نظريا زندان نه بڻاءِ! انهن مان نڪري آءُ! ٻاهر کليل هوا آهي ۽ آسمان ۾ چند وڃي رهيو آهي.

***

ڇا هي منهنجو تهجد آهي جو مان صبح جو چئين بڃي کان اڳ ۾ اٿي ٿو لکان؟
جي ها ته اي خدا! منهنجي عبادت جي انفراديت تي غصو نه ڪجانءِ!

***

ڇا ڪبوتر کي اڏامندو ڏسي، توکي هن تي رشڪ ايندو آهي؟

***

تنقيد جڏهن گڏه ڪندو آهي، تڏهن اٿ هٽندو آهي.

***

الله جميل و يُحب الجمال

۽

”ڪُل نفساً ذائقة الموت“

توهان اهي ستون ٻڌيون آهن؟

ڇا اهي ادب جو موضوع ٿي سگهن ٿيون؟؟

***

تو کي ڪهڙو نظريو چڱو ٿو لڳي:
”ادب براءِ زندگي“ يا ”زندگي براءِ ادب.“

***

اي مصورا تون خدا جي تصوير ٺاهڻ ٿو چاهين؟ تو سانوڻ جي سانجهيءَ ۾ شفق جو رنگ ڏٺو آهي؟

***

منهنجي شاعري سنڌ لاءِ ديوار چين وانگر آهي. ان کي ڪوئي مٽائي ٿو سگهي.
تنهنجي سرحد جو تحفظ تنهنجي سياست نه، ثقافت ڪري سگهندي.

***

مون اوهان کي شاعريءَ ۾ ڀٽائي، سچل، سامي به ڏٺو آهي ته ايڪويهين صدي به ڏني آهي.

***

”انا لله و انا اليه راجعون“ جهڙي مترنم ۾ معنيٰ خيز ست نه مون شاعريءَ ۾ ڏني آهي، نه فلسفي ۾ نه ادب ۾.

***

شاعري جو سجدو

سپاڻي جو ٺيڪو توکي ڪنهن ڏٺو آهي؟ تون سپاڻي لاءِ اڄ کي ڇو ٿو ضايع
ڪرين؟

***

شاهجان! مان نئون تاج محل ٺاهي رهيو آهيان، ان لاءِ مون کي ڪنهن ممتاز
محل جي ضرورت نه آهي.

***

ڪنهن جي مٿي تي هٿ گهمائي ڏس! ساري ڪائنات تنهنجي هٿ ۾ اچي
ويندي.

***

عشق توکي نيون اکيون، نوان ڪن ۽ نئين زبان ڏيندو، تون ڪنهن سان عشق
ڪري ته ڏس!

***

راڌا! مون وٽ ڪيتريون گوپيون ٿين اچن، پر منهنجي بانسري توکي ڳولي رهي
آهي.

***

ڪنوار! گهونگهٽ هٿاءِ ته ڏسان ته تون ڪيتري خوبصورت آهين؟ ماڻهو توکي
بي دنيا چون ٿا!

***

غصي کي ڇڏا! موتي آءُ! ڏسُ سڄ سمنڊ ۾ ٻڏي رهيو آهي؟

***

جي مان چوان ته جهرڪيءَ کي آکيرو ٺاهڻ خدا سيڪاريو آهي ته ان ڳالهه جي ان کان وڌيڪ ڪهڙي سولي سمجهاڻي ٿي سگهي ٿي!

***

نه رڳو گهوڙي کي موت جي اڳواٽ خبر پوندي آهي پر ٻي هر جاندار کي اڳواٽ پتو پئجي ويندو آهي، رڳو انسان کي خبر نه پوندي آهي، جو ان ڏس ۾ احقرالمخلوقات آهي يا انسان کي به . . . . ؟

***

ڏنگڻ نانگ جي فطرت آهي، کير پيارڻ مُنهنجي فطرت آهي.

***

تو موت جي خيال کي دل مان تڙي ڪڍيو آهي، ڇڻ ته ائين ڪرڻ سان تون نه مردندين! پاڳل! جي چوويهه ڪلاڪ استالن کي اهو احساس هجي ها ته ماڻهو ڪڏهن به مري سگهي ٿو ته هو ايڏا ظلم نه ڪري ها، يو - ايس - ايس آر نه ڊهي ها! موت جو احساس ئي ماڻهوءَ ۾ چڱائيءَ جي پيڙهه پختي ڪري ٿو.

***

نه وچونء جي اولاد سان گڏ ڇپر چڱو آهي نه واڳونء جي اولاد سان گڏ ڪپر .

***

مومل! ايڏو عشق جو اندا! تو ڏٺو ئي نه، ته راڻو ڪاڻو آهي!

***

مان توکي پڇري ۾ وجهي وڻ ۾ لتڪايان ته ڇا تون ائين سمجهيندين ته تون وڻ جي تاريءَ تي لڏي رهيو آهين؟

***

تون انسانذات سان محبت ۽ انسان سان نفرت ڪرين ٿو. دهریت اهوئي سڪاريندي آهي!

***

هڪ دهريو تيسيتائين انسان دوست آهي جيسيتائين هن کي اقتدار نه مليو آهي.

***

ڇا تاريخ مان ڪوئي مثال ڏيئي سگهندين ته فلاڻو خدا دشمن! انسان دشمن نه هو؟

***

شاعري جو سجدو www.voiceofsindh.net
تون پاڻ ته انگ اگهاڙو آهين. توکي رڳو اُن تي فخر آهي ته دنيا ۾ سڀ کان اڳ ۾
تنهنجن وڏن آڏاڻو ٺاهيو هو!

***

سوچي سوچي ڳالهائ! هر لفظ هڪ تلوار آهي جا توتي ڪري سگهندي آهي.

***

سچ ڳالهائي اُس ۾ پلي ويهه، چانو ۾ ويهڻ جي لاءِ ڪوڙ نه ڳالهائ!

***

اعتبار؟ خدا کان سواءِ ٻيءَ ڪنهن ڳالهه ۾ اعتبار ڪهڙيءَ چڙيا جو نالو آهي؟

***

وچون پنهنجي فطرت کان باز آيو ته ڪائنات بدلجي ويندي!

***

شينهن پنهنجو حصو ڪڍندو، پوءِ شينهن آمر هجي يا جهموري نمائيندو.

***

دوستيءَ جو پڪي فقط هڪ پر تي اڏامندو آهي، ٻي پر جو فقط ڏسندڙ کي گمان
هوندو آهي.

***

مان هڪ ننڍي قوم جو فرد آهيان، توڙي مون کي پنهنجي انفراديت، ثقافت، معاشي مسئلا، مطلب ته پنهنجي الڳ قوميت آهي. تون ڏاڍو آهين ۽ منهنجي قوميت کان انڪار ڪري رهيو آهين ۽ مان ان وقت جو انتظار ڪري رهيو آهيان، جڏهن تنهنجي پنهنجي قوم اباڻيل ٿي اُڀرندي ۽ توکي پٿريون هڻي پورو ڪري ڇڏيندي ۽ تنهنجي اکين ۾ ايتريون ته ڪڪريون پئجي وينديون جو تون اهي مون ڏانهن کڻي به نه سگهندين!

***

ڪامياب سياستدان اهو آهي، جو منهن تي ڪوڙ ڳالهائي ۽ ڪو نه ٿئي.

***

صحيح معنيٰ ۾ ڪميونسٽ اهو آهي جو پنهنجي گريبان ۾ منهن وجهي نه ڏسي ۽ رڳو ٻئي جو چاڪ گريبان ڏسي.

***

هُن ساري زندگي اهو سوچيو ته هُن سان هيئن ۽ هن سان هونءَ پلئ ڪندس. هُن اهو ڪڏهن نه سوچيو ته موت سان پلئ ڪين ڪندس!

***

اي ويهين صدي! تو ۾ نوانوي فيصد جانور هيا ۽ هڪ فيصد انسان هيا، پر پٺيان ٿو ته اهو چئي مان انسان ذات جي خوشامند ڪري رهيو آهيان!

***

ٻڌا ٻڌا! ڪارونجهر مان آواز اچي رهيا آهن. جي اهو ڦاٽو ته تون ساري جو سارو جلي ويندين!

***

منهنجا سياسي آدرش! مون تنهنجو ايترو انتظار ڪيو آهي، جيترو جيڪڏهن خدا جو ڪيان ها ته ملڪ فلڪ پٽي ڇڏي وڃان ها! تون ڪڏهن ايندين؟

***

تون پڙهيو نه آهين، رڳو ڪڙهيو آهين تيل جي ڪڙهائيءَ وانگر ۽ هاڻي پنهنجا جلائي رهيو آهين!

***

ڪنهن چيو ته. ”تنهنجا دوست توتي ڪاوڙيا آهن.“ مون جواب ڏنو: ”هو ڪاوڙيا ته پنهنجي غلطيءَ تي آهن، رڳو مان ان جي نشاندهي ڪيان ٿو ته هو مون تي ڪاوڙ ڇنڊن ٿا.“

***

علامه اقبال نيل جي ساحل کان ڪاشغر جي خاڪ تائين ڇا ڏسي رهيو آهي؟ مون کي ته هڪ ويران رستي تي لُٽيل قافلو نظر اچي رهيو آهي، جنهن جا قافلي سالار سڀ مري چُڪا آهن.

***

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ڪيڏو ساڙ رکيو اٿئي؟ پنهنجي دوزخ جي باهه ۾ ته اڳيئي ٿو پچرين! مان
پنهنجون ٻه ڪاٺيون ان ۾ ڇا لاءِ وجهان؟

***

خدا! منهنجون جهوليون پنهنجي پيار سان ايتريون ڀر جو مان اُهي ساري انسان
ذات کي ڏيان ته اُهي نه کٽن، مون کي اُن لاءِ اهو هُڏ هُڏ بڻاءِ جو سليمان جا سڀا
کي پيغام پهچائيندو هو.

***

مان چوان ٿو ته ”تون آهين، تون آهين، تون آهين“ اهو منهنجو پويون نعرو آهي ۽
منهنجي آخري آزاديءَ جي علامت آهي.

***

خدا جي سامهون سر بسجود ٿي ۽ انهيءَ هر پل کي نيڪالي ڏي جو تو دنيا سان
گڏ گذاريو آهي.

***

ڇا تون منهنجو رب آهين؟ پر تون ته منهنجي در تي ڪيتري ئي وقت کان بيٺو
هئين! رڳو مون نه سڃاتو.

***

ڇا ڪوئي انسان هڪ تر جيترو جيت به خلقي سگهيو آهي؟ ڇا هڪ تر
جيترو جيت ڄاڻي سگهي ٿو ته آڪاس، جنهن ۾ اڪت ستارا آهن، ڪٿي ٿو کٽي؟

شاعري جو سجدو

مان مڃان ٿو ته اهو جيت پپل جي چوٽيءَ تي پڄي سگهي ٿو، پر ان جي حقيقت ئي
ڪهڙي آهي؟ ڇا انهي ستاري جهڙي آهي، جو هن آڪاس جي اتاهين وڻ ۾
پوئين پن جيان آهي. ڇا ان جيت جي انا کي ان مان تسلي ملندي ته هو پپل جي
پوئين پن تي پهچي چڪو آهي؟ ڇا ان کان اهو ڪيڙو ماکوڙو چڱو نه آهي،
جو انهيءَ جي جڙ تائين پهتو آهي ۽ پاڻ کي هر واچوڙي کان محفوظ سمجهي ٿو؟
اي تر جيترا جيت! تون هن ڪائنات جي حقيقت کي ڇو ٿو سمجهڻ
چاهين؟ ائين نه ٿئي ته واءُ جو جهوتو توکي بولاتيون ڪرائيندو اڏائي وڃي! انهيءَ تي
قانع ٿي ته وڻ جي چوٽيءَ تي پهچي چڪو آهين. ان کان مٿي جو وڻ آهي، تنهن
۾ ڪئين جون ٿاريون ڏسي، پنهنجي وٽ کان وڌيڪ ٿيو نه ڏي! حيرت تي
قناعت ڪر! اهو اسرار جو نه کلي سگهي، ان تي حيرت کان سواءِ ٻيو چارو
ڪهڙو آهي!

***

جنهن انسان خدا کي آڀي ۾ نه ڏٺو آهي، اهو هن کي ڇاپي ۾ ڇا سمجهي
سگهندو؟

***

معافي خدا جي صفت آهي. تون پاڻ ۾ جيترو اها وصف پيدا ڪندين، خدا جي
ويجهو ٿيندين.

***

خدا کان سواءِ تون يتيم آهين، هن ڪائنات ۾ چورو چنو ٻار، جنهن جي پرورش
وارو ڪوئي نه آهي.

***

يا خدا مون تي وڃ ڪيراءِ ،
ان کان اڳي جو مان ڪنهن

جو گهر جلايان!

***

منهنجو خدا به ته حُسن آهي
۽ جنهن وقت منهنجي شاعريءَ جو موضوع آهي
۽ منهنجي گيت ۾ اظهار جي ڳائجي ٿو،
اهو حُسن کان سواءِ
ٻيو ڪجهه به نه آهي.

***

محبت سان محبت ڪر!
هن رابيل ۽ گلاب جي گل سان
محبت ڪر
چو ته اهو تنهنجي پرينءَ جي ڳلن جهڙو آهي،
هن چند سان محبت ڪر
چو ته اهو هن جي منهن جهڙو آهي؛
محبت سان محبت ڪر!
چو ته اها ڪائنات جي تخليق جو باعث آهي
چو ته اها خدا آهي،
۽ خدا محبت کان سواءِ
ٻيو ڪجهه به نه آهي،
ٻيو ڪجهه به نه آهي.

***

چڏ!
ته موٽي وڃان

اُن دنيا ڏانهن
جتي مُنهنجو پيءُ ماءُ
۽ ٻيا گهڻگهرا
مون لاءِ
اوسيٿڙي ۾ آهن
۽ واري سان
سج کان پڇن ٿا،
”چا تون اڃان
”تو نه آهين“.

تون خدا جو جلوو
ڏسي سگهين ٿو
پر ان لاءِ موسيٰ عليه السلام کان به تيزاڪيون گهرجن
جي طور جي تجلي برداشت ڪري سگهن.
۽ اهي فقڙ گهرجن
جي ايتري زور سان
نن تراني چُون
جو پتر پتر ۾
انهن جي گونج ٻُرڻ لڳي!
اهو تو لاءِ ناممڪن آهي.
پنهنجيءَ دل کي اهو آئينو بڻائي سگهين ٿو
جنهن ۾
خدا جي جلوي جو جلوو
پسي سگهين!
پر پوءِ به جلوي جي پرتو سان
اهو آئينو ٽڙڪي پئي،
اهو خاطريءَ سان

ڪئين ٿو چئي سگهجي!

***

زندگيءَ سان ائين مقابلو ڪر
جيئن فاران جي بيابان ۾
اسماعيل ۽ هاجره
بادِ صمود سان ڪندا هئا!
زندگيءَ جي ويرانيءَ
۽ خاموشيءَ ۾
احساس ٿيندو آهي،
ته ڪوئي ساٿ آهي،
هر ريت جو ڏرو همدرد آهي
۽ ماهتاب ۽ ستارا
تسلي ڏيئي رهيا آهن
۽ انهن جي رفاقت
انساني رفاقت کان قريب تر آهي
۽ وڌيڪ قربائتي آهي.

***

تون ڪير ٿيندو آهين،
سند جي پيڙهي تارڻ وارو؟
ان جو تارڻ هار ته ڪوئي پيو آهي.
تون فقط وَنجهه هڻي رهيو آهين!

***

حضرت ادریس جنابي نماز وقت جيڪو پتڪو ٻڌندو هو، ان تي لکيل هوندو:
”سعادت مند آهي اهو جو پنهنجي نفس تي نظر رکي ٿو. پروردگار جي سامهون
انسان جا نيڪ عمل هن کي شفاعت ڏين ٿا.“
ڇا دور جديد جي انسان لاءِ ان کان بهتر نصيحت آهي. دور جديد جو انسان
جيڪو پنهنجي نفس جو غلام آهي ۽ هن جي هر نئين آزادي هن جي نفس جي
نئين غلامي ثابت ٿي آهي.

***

تون هن کي خون ڪرڻ ٿو چاهين؟
تون مڃ يا نه مڃ
دراصل تون پان کي خون ڪري رهيو آهين.
هر قتل خودڪشي آهي.
هر خنجر
جو ٻي جي سيني ۾ کوڙين ٿو،
تنهنجي رت ۾ ٻڌل آهي.
تنهنجي هٿان مقتول جو موت
تو ۾ ڪجهه قتل ڪري ٿو
پر تون نه ٿو ڄاڻين.

***

تون ان تي حيران آهين ته هي ته تنهنجو دوست آهي، هي تنهنجي گلا ڇو ٿو
ڪري! پهرين اچ ته هن کان پڇون ته ڪڏهن هي تنهنجو دوست به هو يا نه!

***

معافي خدا جي صفت آهي. جي تو ۾ اها آهي ته وڏي ڳالهه آهي.

***

پوڏيائي کان ڊڄندو ڪر! جو ساري عمر ڌرتيءَ تي سمهيو، اُن کي جڏهن اطلس جي پٿرڻي ملندي تڏهن هو ساري ڌرتي وڪڻي ڇڏيندو.

***

حسد جي آڳ اها آڳ آهي، جنهن ۾ نه رڳو دشمن پر دوست به جلندا آهن بلڪ دوست وڌيڪ جلندا آهن.

***

تون منهنجو دوست آهين؟ پوءِ ته سڀ کان وڌيڪ خوف مان توکان ڪيان، ڇو ته جڏهن تون دشمن ٿيندين تڏهن سڀ کان خراب دشمن ٿيندين.

***

رَب رُسي، مَت ڪسي، کان وڌيڪ ڏاهي چوڻي مون ڪٿي نه پڙهي آهي.

***

يا ته احسان نه ڪن ۽ جي ڪنن ته ان کي ڪڏهن به نه وسار! احسان فراموشيءَ لاءِ دليل نه ڳول، ڇو ته احسان فراموشيءَ لاءِ ڪوبه دليل نه آهي.

***

اي پروانا! توکي ستارن جي روشني چڪ نه ڪندي،
تنهنجو مقدر ئي شمع جي آڳ ۾ جلي مرڻ آهي.

***

هائو، ”واٽون ويهه ٿيون“ پر نادان ڇا تون ڄاڻين ٿو ته اهي ويهه واٽون هڪ ڏس
ڏي وڃن ٿيون؟

***

جي خدا ساري اسباب جو مُسب آهي
ته تون گهٽي ڇا جي لاءِ ٿو ڪرين!

***

پٽائيءَ جو دڳ
ٺيڪ آهي،
ان تي سڌو هلي آءُ!
وَر وَر اڪا
تو کي ڪنهن
اوڙاهه ۾ اڙيندا،
جتان تون وري
نڪري نه سگهندين!

***

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

زندگيءَ ديوار وانگر آهي، مان چاهيان ٿو ته اها ٽپي اڳتي ڏسان؟

***

چا تون ڄاڻين ٿو ته خدا ڪيترو نه چپ چاپ تنهنجي ڪڍاچي رهيو آهي، رڳو تو منهن ورائي نه ڏٺو آهي.

***

ميان توکي ايترو به صبر نه آهي، جو انهن ڪيڙن کي آهي، جي تنهنجي ماس ۾ لڪا ويٺا آهن.

***

ڳيرو! تون مون کان پڇي رهيو آهين ته مان موت تي ڇو لکي رهيو آهيان؟ هن عمر ۾ مان پي ڪهڙي حقيقت نگاري ڪري ٿو سگهان؟

***

آءُ ازل کان اڪيلو پڪي هوس. خبر نه آهي ته مان وڳر ۾ ڪيئن ملي ويس. خبر نه آهي ته مون کان ماڳ ڪيئن وسري ويو ۽ سڌو ڇار ڏانهن ويس!

***

ميان! تون تاريخ مان سبق ٿو سکين؟ چا تون سکندر کان به وڏو آهين؟ چا تنهنجو ڪوئي ٻاٻل نه آهي؟

***

تون مون کان هُن جي پوڄا جو حق ڪسي نه ٿو سگهين، پوءِ هوءَ تنهنجي جوءَ ئي
چو نه هجي!

***

ڇا خدا کي ڄاڻڻ کان سواءِ هن کي ائين مڃي نه ٿو سگهين؟ ڇو پنهنجي ڪڍ پيو
آهين؟

***

چوندا آهن: نيڪي ڪري درياھ ۾ وجهه. درياھ ڪيڏو نه وڏو آهي ۽ درياھ
۾ پئي هر شيءِ درياھ ٿي وڃي ٿي.

***

میان! پئسو پٽ آهي، جنهن وٽ آهي اهو عذاب ۾ آهي.

***

تو کي تقدير ۾ اعتبار ڪونهي، مان پانين ٿو ته اها ڳالهه به تنهنجي تقدير ۾ آهي.

***

تون موت کان ڏاڍو آهين يا موت تو کان ڏاڍو آهي. اهو پتو ته اڳتي هلي پوندو.

***

ڪڏهن ته تنهنجي آرائش ختم ٿيندي؟ ڪڏهن ته تون آئينو ٽوڙي ڦٽي
ڪندين؟

***

ڪنهن سان ايتري سڪ به نه رک، جو ان م سڪ ٿي وڃين!

***

هو توکي ڏسي سڙي رهيو آهي. ڀلي سڙي، آخر باهه تنهنجي ته نه آهي، هن جي
پنهنجي آهي!

***

موت ايترو خراب به نه آهي، آخر زندگيءَ جو ٿڪ لاهڻو آهي يا نه؟

***

ڇا تنهنجو انت ڪوئي پائي سگهي ٿو؟ ڇا هو اهو ڄاڻي سگهي ٿو ته تون بي انت
آهين!

***

جيستائين تون موت کي نه سمجهين، زندگيءَ جي ڪنهن به سوال جو جواب
نه ڏيئي سگهندين.

***

تون ڪوڙ سان نپاءُ ڪري، ڪيڏو نه خوش لڳي رهيو آهين! پر ڇا تون سچ پچ خوش آهين؟ ڇا تنهنجي چهري تي چمڪ پائدار آهي؟ يا اها انهي وچ جي چمڪ وانگر آهي، جا توتي نيٺ ڪري، توکي رک ڪري ڇڏيندي؟
مان ته توکي به بچائڻ چاهيان، پر مان ڇا ڪيان توکي خودڪشيءَ جو شوق کنيو بيٺو آهي.

***

مون کي تخت تي نه ويهاريو تاج نه پهاريو، توکي معلوم نه آهي ته تاج و تخت جي قسمت انت پيرن ۾ هوندي آهي؟

***

موت ته هر ڪنهن کي ماري ٿو ڇڏي، افسوس آهي انهن تي جن کي زندگيءَ ماري ٿي ڇڏي.

***

اي سنڌي قوم! ڇا تون مڇر وانگر نمرود جي ننڍڙي ڦٽائيندي رهندين؟

***

هن قوم جو پتڪو نه ٿي، جتي ٿيءُ پتڪو لاهيندي اها ويرم نه ڪندي آهي.

***

جي سنڌ ڪڏهن اُٿي ته توکان ساريءَ تاريخ جو بدلو وٺندي.

***

انهيءَ ڪري مان اڃان زنده آهيان. مان جڏهن به پورهيو ڪندو آهيان ته پنهنجو جسم دروازي کان ٻاهر ڇڏي ايندو آهيان، جئين نمازي مسجد جي ٻاهران جتي ڇڏي ايندا آهن.

***

مون کي جنت يا جهنم جو اونو نه آهي. اي موت! مان توکي خوشيءَ سان قبول ڪيان ٿو.

***

ڪنهن چيو ته: ”تو زندگيءَ تي ٿورو لکيو آهي ۽ موت تي گهڻو لکيو آهي.“ مون چيو: ”ان ڪري جو موت گهڻو آهي، زندگيءَ ٿوري آهي.“

***

تون ۽ مان دوست ڪيئن ٿي سگهون ٿا، جڏهن منهنجا هيرو تنهنجا دشمن آهن ۽ تنهنجا هيرو منهنجا دشمن آهن.

***

مون مانيءَ ۽ بهزاد کي سڏي چيو:

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

”منهنجي ڪڍ اچو! مان اوهان کي اهڙي تصوير ڏيکاريان جا اوهان جي خواب ۾
به نه آئي هجي! اها تصوير آهي ته انسان جي پراڻ جو مصور ساڳيو آهي جنهن
چنڊ کي ٺاهيو آهي.“

***

شيطان صفتي کي ڪائي ڪشش آهي جا هڪ رهنن کي ٻئي رهنن سان ملائي
ٿي، پوءِ اهي هڪٻئي جي خون جا پياسا ٿي ڇو نه هجن!

***

هي لاش آهن انهن جا جن آزاديءَ جا پير چميا ها. موت ۾ آزاديءَ انهن جا پير
چمي رهي آهي، پراڻ کي ڪوئي ڏسي نٿو سگهي!

***

اي خدا! تو مون تي ايتريون نوازشون ڪيون آهن، جو مان تنهنجي هزار پيرا
پرستش ڪيان ته به تنهنجو هڪ ٿورو نه لاهي سگهان!

***

تون دانشور آهين؟ تون دانش جي دعوى ٿو ڪرين، جا هڪ اٿاهه سمنڊ وانگر
آهي! ڇا تو غواضن جي گت ڄاڻي آهي، ڪنڌيءَ تي ڪوڏ ڪٺا ڪرڻ وارا!

***

شاعري جو سجدو

ڇا تون اعتبار ڪندين؟ هو جو پاڻ کي آزاديءَ جو علمبردار چوڻيندو آهي، جڏهن دوست سان ڦٽائيندو آهي، تڏهن هن جي خلاف مارشل لا وارن کي درخواستون ڪندو آهي.

***

مون هن کي چيو ”جي تون سورج مڪي تڏو ٺاهي سگهين ته ان ڳالهه تي اعتبار ڪر ته ان کي خدا ٺاهيو آهي.“

***

خوبصورت گل چيو، ”تون مون کي ٿاريءَ تان نه پٿين ٿو؟ مان تنهنجين آڱرين لاءِ آيو آهيان. مون گل کي چيو: منهنجون آڱريون به تولا آيون آهن، پر مان توکي چئڻ نه ٿو چاهيان، تون ٿاريءَ تي خوبصورت ٿو لڳين.“

***

ڪيئن چئجي ڪيتريون صديون تنهنجون اکيون مون ڏانهن ڏسي رهيون هيون! مون رڳو توکي هڪ ڀيرو ڏٺو ۽ ڪنڌ جهڪائي ڳالهائيندو رهيس.

***

ڇا تون ڄاڻڻ چاهين ٿو ته خدا ڇو آهي ۽ ڇا آهي؟ ههڙو خوبصورت مُڪڙو هٿن ۾ جهلي اهو سوال ڪئين ٿو پڇين.

***

شاعري جو سجدو www.voiceofsindh.net

بودليئر! * گناه واقعي گل جيترو خوبصورت هوندو آهي، پر ان ۾ خوشبوءَ نه ٿيندي آهي.

***

مون نند مان اک پتي، کڙڪيءَ مان جهونجهڪڙي جون رڳون ڏٺيون ۽ خدا جو ٿورو مڃيو ته مون کي هڪ ڏينهن پيو به ڏنو اٿائين. انهيءَ جو امڪان به هو ته مان اک ئي نه پٽيان ها ۽ ابدي نند ۾ هليو وڃان ها، جنهن ۾ ڪنهن نه ڪنهن وقت وڃڻو آهيان.

مون خدا جو ٿورو مڃيو ته هن مون کي هڪ ڀيرو پره جا پڪي ٻيهر ڏيکاريا آهن جي آسمان ۾ اڏري رهيا آهن يا اڃا وٿن ۾ چون چون ڪري رهيا آهن يا منهنجيءَ بالڪنيءَ جي ٻاهران رکيل ٺڪر جي پات مان پاڻي پي رهيا آهن ۽ چوڳو کائي رهيا آهن (منهنجيءَ زندگيءَ ۾ سڀ کان چڱو ڪم اهو آهي ته رات جو مان انهيءَ پات ۾ پاڻي ۽ چوڳو وجهي سمهندو آهيان. انهيءَ آس سان ته پره جو اٿي ان تي پڪيڙن جو ميڙاڪو ڏسندس)

مون خدا جو ٿورو مڃيو ته هن وري مون کي صبح ۽ شام جي شفق مان سورج مڪيءَ چنڻ جو وجهه ڏنو آهي.

مون خدا جو ٿورو مڃيو ته سانوڻ جي مند آهي، ممڪن آهي ته ڪاريون گهٽائون اڀري اچن ۽ مان انهن جي موسلاڌار مينهن ۾ وري وهنجي سگهان. اوچتو منهنجي ڌريءَ مان ڪو پوپٽ اڏري آيو مون ان جو آڌر پاءُ ڪري ان کان پڇيو، ته ڇا هن جو پيغام آندو اٿي، جنهن جا رنگ تون وانگر خوبصورت آهن ۽ جنهن کي پرن کان پڪڙي، خدا منهنجي هٿ ۾ ڏنو آهي ۽ ان جي پرن جي سلامتيءَ لاءِ منهنجا هٿ ذميدار آهن.

مون خدا جو ٿورو مڃيو ته مون کي هر سنساري پنڌن کان آجو ڪري، هڪ ٻي ڪرتڪار ڏني اٿائين ته ڪويتا لکان ۽ ائين لکان جو ان مان منهنجيءَ جوانيءَ يا پيريءَ جو پتو نه پوي. پر مون اڃا تائين هن جو هڪ ٿورو به نه لائو آهي. مون اڃا تائين اهڙي ڪويتا نه لکي آهي، جنهن ۾ هن جي اهڙي عبادت هجي، جا روز سڄ، تارا ۽ ڪٿيون ڪن ٿا. مون اڃا تائين اهڙي ڪويتا نه لکي آهي، جا پڪين جي گيتن ۾ آهي، جا عبادت کان سواءِ ڪجهه نه آهي.

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

اي خدا! تون مون کي اڃا ڪجهه ڏينهن ڏي ته مان تنهنجو ٿورو لاهيان،
مان گيت ائين ڳايان، جو انهن جي اڳيان هر عبادت جهڪي لڳي.
اي خدا! مان تنهنجو پوءِ به هڪ ٿورو به لاهي نه سگهندس. تون ته اڪت
پنڊار آهين، منهنجيءَ جهول ۾ ڪٿا آهن گهڻا؟ مان توکي ڇا آڇي سگهندس،
مان توکي ڇا آڇي سگهندس!

***

تنهنجو شڪر آهي منهنجا رب! اڄ مون کي اڌ ماني ۽ پورو ڪتاب نصيب ٿيو
آهي.

***

جي تو ماڻهو اکين مان نه سڃاتو، ته هن کي ڪڏهن به سڃاڻي نه سگهندين.

***

ترس، تنهنجو به وارو اچي ٿو! وارو ڍارو آهي، سَو پيرا منهنجي نالي پوي، هڪ ڀيرو
ته تنهنجو نالي به پوندو!

***

نانگ وارو وير ته فقط انسان رکندا آهن. نانگ ته نالي ۾ خوار آهي.

***

منهنجيءَ دل ۾ ايترو پيار آهي جو ان ۾ ساڙجي لاءِ ڪاٺي جاءِ نه آهي.

***

مون کي تو لاءِ نفرت ڪٿي آهي؟ رڳو جيئن جي فهرست مان ٽنهنجو نالو
ڪٿي ڇڏيو اٿم.

***

ڇا رڳو گهمڻ ڦرڻ زندم رهڻ جو نالو آهي؟ تون ڏاڍو ڀليل آهين! تون ته ڪيترو
وقت اڳي مري چڪو آهين.

***

تو منهنجي مخالفت ڪئي، خدا منهنجي مدافعت ڪئي، هاڻي نتيجو ڏس!

***

ڪنهن ڪنهن انسان جي ارادي ۽ مشيت - ايزڊيءَ ۾ ڪوئي فرق نه هوندو
آهي.

***

خدا مون کي چيو ته پنهنجو اعمالنامو پاڻ لک! ڪراماً ڪاتبين لکي لکي
تڪجي پيا آهن.

***

دهريا! تو پنهنجي باري ۾ ڪڏهن هي سوال پڇيو آهي ته ”هن زندگيءَ کان اڳتي
مان ڇا ڪندس؟“

***

هن ڪائنات ۾ جي ٽنهنجي مُرڪ امر نه آهي ته ڪا شيءِ امر نه آهي.

***

”اڪيون به مُرڪنديون آهن ڇا؟“
”دراصل مُرڪ ٿيندي ئي اڪين ۾ آهي.“

***

ماڻهوءَ جي پٽ گوليءَ وانگر آهي جا بندوق ۾ واپس اچي نه سگهندي.

***

انسانيت جي ته جوڙي کي جي ٿي جوڙ آهن — پيار جو سهڻو ۽ سَم — سُڪتا
جو ته اُن کي ڪوئي توڙي نه ٿو سگهي.

***

پاڻي، دوستي سڀ ٺيڪ، گستاخي چڱي نه آهي.

***

ايترو ساجهر ٽرئفڪ جو ڪيترو نه شور آهي! شهر ۾ سڀ پيٽ قوت لاءِ ڀڄ ڊوڙ
۾ آهن. ڇا هو، اهو سمجهن ٿا ته انسان رڳو پيٽ نه آهي، ٻيو ڪجهه به آهي!

***

حسينيت لاءِ فقط حسين ابن عليءَ تي مرثيو ڪافي نه آهي ۽ وري مجلسِ
مسالم ئي ڪافي آهي.

***

دڳ ڏيکار!
اي خدا
دڳ ڏيکار
مان هن گهاتي جهنگ ۾
پنهنجي گهايل پيرن سا
ڪيڏانهن وڌان؟
منهنجا پير
اڃا تڪا نه آهن
مان پنهنجون لقون ڏسي
پنهنجي دڳ تي
پنهنجي منهندارن جي
ڪاري منهن تي
ٿو ڪاريو آهي؛
۽ سوچان ٿو
ته جي اڳتي دڳ نه آهي
ته پٺتي موٽان
۽ اتي گاهه تي لپتي
تڪ پٽيان
۽ سائي پير مان
په ٿي پير چني ڪوان!
پر جي مون کي اڳتي ئي وڃڻو آهي،

تہ اي خدا!
مون کي دڳ ڏيکار!
مان تنهنجي ڏس تي
پاڀريءَ ڪنڊ تان به
پنڌ ڪري
وڌندو رهندس!

***

هن هاريءَ تي لڪ
جيڪو اڃا انسان آهي
۽ ڏيوڏي ڳيو ڪاڻي،
پاڻي پي،
سارو دينهن ڳهندو تو وڌي
۽ جو ڌاڙيل نه ٿيو آهي،
۽ ماڻهوءَ جو رت
نه پيتو اٿائين،
۽ جنهن تي
بهرائيءَ جي ڳٺ ۾
جڏهن پڪي
ننڍ ۾
لامن تي لٽڪندا آهن،
خود خدا
ويڻو
گهمائيندو آهي.

***

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

85

عشق به
ڪجهه نه آهي.
حسن به
ڪجهه نه آهي،
فقط
تڙق سڀ ڪجهه آهي.

***

اي خدا!
هن کي
اڃا به
خوبصورت بڻاءِ!
هوءَ
تنهنجي وجود جو
ثبوت ٿي وڃي!

***

ماري!
ديل
نه ڦاساءِ!
اها
مور جي
امانت آهي.

***

هل ته هن کان

اسپتال ۾ پڇي اچون!
اسان جي پڇا
هن جي ڄمار کي ته نه وڌائيندي
رڳو اسان کي
ساجھ ڏئي سگھي ٿي
ته اهڙو وقت
اسان تي به
اچي سگھي ٿو

ڪيترا نه
سبز باغ ڏيکارين!
ڌرتيءَ تي
هيئن ڪنداسين
ڌرتيءَ تي
هونءَ ڪنداسين؛
ٿيو ته ڪجهه به ڪونه
اڄ تنهنجو جنازو وڃي رهيو آهي
سپاڻي مون کي وڃڻو آهي،
ڇا ان ڪري
فرق پوي ٿو
ته ڪنهنجا ڪانڌي
ڪيترا آهن!

موت اهو ريڍار آهي

جو سڀ
ڏٺ هڪلي، ساڳي واڙ ۾
واڙيندو آهي.

***

تو بگهڙ جي اوناڙ ٻڌي آهي؟
بگهڙ
چنڊ کي ڏسي
اوناڙيندو آهي:
ڌرتيءَ کي سنگهي
نه اوناڙيندو آهي

***

منهنجو بهترين دوست
اڄ منهنجو
بدترين دشمن آهي
ڇو ته
هو سمجهي ٿو
ته مان هن جي آدرش تان
هٽي ويو آهيان.
سچ ته اهو آهي
ته هن جو آدرش
هن کان
هٽي ويو آهي،
هن جو آدرش
چنڊ به ته ڪونه هو

جو گھنگهور گھٽائڻ ۾ چڱي ويندو آهي!
هُن جو آدرش
تہ تئي وانگر هو
جو هن تي
پنهنجو ڪالڪ ملي
هن تي
ڪلي رهيو آهي.

***

هو
پنهنجي
آدرش جي هار ڏسي،
مون تي
ڪاوڙجي رهيو آهي
چو ته
مان
هن کي اڳيئي چونڊو هوس
تہ تنهنجو آدرش
گتر ۾
چنڊ جو سڀنو آه.

***

تون
ساري عمر
ڪسيءَ جو ڪيڙو ٿي رهين،
ڪسيءَ جو ڪيڙو هئين،

ڪسيءَ جو ڪيڙو ٿي مُئين،
باڪ جو
پنگي
تو ڪي بهاري ويا
ڪسيءَ جي ڪني پاڻيءَ سان گڏ.
تو ڪي ڪهڙي خبر
تہ ڪسيءَ کان ڪجهہ پنڌ تي
رنگا رنگ گلن جون
ٻاريون هيون
۽ پوپت
انهن تي اڏري رهيا ها!

***

تو پاڻ مان ئي حيوانيت ڪي
نہ ڪڍيو آهي؛
هليو آهين
انسانيت جو علمبردار ٿيڻ!

***

يارب!
سارو شهر ستو پيو آهي ۽ ستارا آسمان ۾ ٿم ٿم ڪري رهيا آهن؟
اڃا پڪي پڪڻ بہ نہ اٿيا آهن ۽ تنهنجي ثنا خواني انهن جي نڙين ۾ ستي پئي رهي
آهي.
هي مون ۾ ڪير آهي جو چئي رهيو آهي تہ ”اٿي! پوريءَ ڪائنات لاءِ دعا گهر!

شاعري جو سجدو

اٿي، انهيءَ انسان لاءِ دعا گهر جنهن جي چلھ تي ڪجهه رجھندو آھي ۽ بڪايل ٻارڙا ان جي چوڌاري ويٺا هوندا آهن.

اٿي، انهيءَ جوانيءَ لاءِ دعا گهر جا خواب ۾ مدهوش آھي ۽ جنهن کي اهو پتو نه آھي ته اها عارضي آھي ۽ ائين گم ٿي ويندي جيئن شام جو سج کير ٿر جي پھاڙن ۾ گم ٿي ويندو آھي ۽ نئين گاج تي شفق جا رنگا رنگ پاڇا ڇڏي ويندو آھي.

اٿي، انهيءَ پيريءَ لاءِ دعا گهر جنهن کي آخرت جو اونو آھي، جا ان لاءِ پنهنجو نور نچوڻي رهي آھي ته پنهنجي تخليق کي ابدیت عطا ڪري.

***

يارب!

منهنجا گناه ائين ڏوڙ جيئن پن ماڪ سان ڌوپندا آهن ۽ سج جون ڪروڙين آڱريون رات جا الجھيل وار سلجھائينديون آهن.

يارب!

هي رين جا ڌڻ، جي پنهنجي پيٽ قوت لاءِ اسر جو اٿيا آهن، انهن ۾ به ته تون آھين ۽ هو وڻ، جي پنهنجون ٿاريون تو ڏانهن ٻانهن وانگر اڀيون ڪري بيٺا آهن، انهن جا پن به تولا ئي ته دست به دعا آهن.

***

يارب!

هيءَ پوڙهي ڪائنات تنهنجون جوان اکيون آھي، جنهن هر ڪنهن جي اکين کي ديد عطا ڪئي آھي ته تنهنجو جلوو ڏسي سگھن،

شاعري جو سجدو

www.voiceofsindh.net

ها ٻي ڳالهه آهي ته ڪي نابين به نه آهن پوءِ به توکي ڏسڻ کان نابري وارين ٿا. جيڪي توکي ڏسڻ چاهن ٿا، ستارا انهن لاءِ ماکيءَ جي ماناري وانگر آهن ۽ رشتيءَ جون لارون هنن جي دلين تي ٿمي رهيون آهن.

توهان جي سمجھ، توهان جو علم ۽ توهان جو
مرتبو سڀ الله جون عطا ڪيل نعمتون آهن.
حساب ڪتاب واري ڏينهن توهان کي عطا ٿيل
سڀني نعمتن بابت توهان کان پڇا ڪئي ويندي.
سچ جي جيڪا وات اوهان ماڻي آهي، ان تي ٻين کي به هلڻ
جو ڏس ڏيو. نه ته توهان ۽ حيوانن ۾
فرق ئي نه رهندو.

* پورو ٿيو *